

**ELIXIA-LIIKUNTAKESKUKSEN
RYHMÄLIIKUNTATUNTIEN NIMISTÄ**

Maisterintutkielma

Teemu Salo

Suomen kieli

Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto

2014

Tiedekunta	Laitos
Humanistinen	Suomen kielen laitos
Tekijä Teemu Salo	
Työn nimi ELIXIA -liikuntakeskusten ryhmäliikuntatuntien nimistä	
Oppiaine	Työn laji
Suomen kieli	Maisterintutkielma
Aika	Sivumäärä
Joulukuu 2013	64 + 10
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkielmassani tarkastellaan ELIXIA- liikuntakeskuksen ryhmäliikuntakalenterissa esiintyvää nimistöä. Tutkimus kuuluu nimistöntutkimuksen alaan. Tutkimuskohteena ovat ryhmäliikuntatuntien nimet, jotka voidaan luokitella osaksi kaupallista nimistöä. Tarkasteltavia nimiä on 44. Nimet on kerätty ELIXIAN suomalaisilta nettisivuilta (elixia.fi) keväällä 2013.</p> <p>Tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella ryhmäliikuntatuntien nimiä kansanlingvivistisestä näkökulmasta. Tarkoituksena on siis selvittää, miten hyvin kielenkäyttäjät osaavat tulkita nimiä, ja mitä mieltä he ovat ryhmäliikuntatuntien nimistä. Aineisto on kerätty kyselylomakkeella 58 vastaajalta. Vastaajiksi on valittu eri-ikäisiä miehiä ja naisia eri elämänalueilta. Erityisen tärkeää oli löytää vastaajiksi sekä aktiivisesti liikkuvia ihmisiä että myös ihmisiä, jotka eivät olleet koskaan aiemmin kokeilleet ryhmäliikuntakeskuksien tunteja. Valittujen kielenkäyttäjien tuli perustietojen täyttämisen jälkeen yhdistää erilaisiin tuntien nimiin niitä kuvaaviksi mieltämiään adjektiiveja. Tämän jälkeen heidän piti osata yhdistää eri tunnit pelkkien nimien perusteella oikeisiin kategorioihin. Myös nimissä esiintyvien henkilönnimien ja numeraalien tarkoitusta kysyttiin lomakkeessa. Lopussa vastaajilta kysyttiin mielipidettä siihen, mitkä nimet olivat eniten tai vähiten houkuttelevia tai informatiivisia. Heidän piti myös valita nimistä mielestään paras ryhmäliikuntatuntin nimi.</p> <p>Kyselytutkimuksen mukaan ihmisten nimitaito oli yllättävän korkeatasoista tutkittavan nimistön kohdalla. Tärkeimmiksi vaikuttajiksi nousivat ikä ja sukupuoli, mutta nekään eivät aiheuttaneet merkittäviä eroja nimentaidoissa. Asennetutkimuksessa selvisi, että miehet ovat asennoituneet ryhmäliikuntatuntien nimiin naisia myönteisemmin. Toinen asenteisiin vaikuttava tekijä oli ikä. Naispuolisten vastaajien mielestä englanninkieliset, houkuttelevaa funktiota toteuttavat nimet olivat muita mielekkäimpiä. Miehet taas suosivat enemmän informatiivisia nimiä.</p>	
Asiasanat - Nimistöntutkimus, kansanlingvistiikka, tuotenimet, kyselytutkimus, nimistö	
Säilytyspaikka – Jyväskylän yliopiston suomen kielen laitos	
Muita tietoja –	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	1
1.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen rakenne	2
1.2 Aineiston esittely	4
1.2.1 Nimistön rakenteesta	5
1.2.2 Tuotteiden lisensointi ja patentointi	9
1.2.3 Vastaajat	10
1.2.4 Kyselylomake	10
1.2.5 ELIXIAN tuotevastaavan haastattelu.....	12
2 TUTKIMUKSEN TAUSTOJA	14
2.1 Nimistöntutkimus	14
2.2 Kansanlingvistiikka	16
2.3 Nimien merkitys.....	19
2.4 Kaupallisten nimien erityispiirteitä.....	20
2.5 Kulttuurinen lukutaito	22
3 NIMITAITOTUTKIMUSTA ELIXIAN NIMISTÖSTÄ.....	24
3.1 Nimien sukupuolittumisesta.....	25
3.2 Nimien kategorisointia	27
3.3 Ryhmäliikuntakalenterin tulkitsemisesta lyhyesti.....	31
4 ASETEISTA ELIXIAN NIMISTÖÄ KOHTAAN	34
4.1 Asenteita erillisiä nimiä kohtaan eri näkökulmista.....	34
4.1.1 TerveSelkä, Kahvakuula & Keppijumppa	35
4.1.2 500Kcal, Fast Fit & Fabulous & Love2Dance.....	38
4.1.3 RAW	41
4.1.4 Easy Xycling & Cardio Step Interval	43
4.1.5 ELIXIA Shape	46
4.2 Houkuttelevat ja informatiiviset nimet	47
4.3 Hyvän ryhmäliikuntatunnin nimen ehtoja.....	55
5 PÄÄTÄNTÖ	57
5.1 Kokoava tarkastelu nimitaitotutkimuksesta.....	57

5.2 Kokoava tulkinta asennetutkimuksesta.....	58
LÄHTEET.....	61
AINEISTOLÄHTEET.....	64
LIITTEET	

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1: Ryhmäliikuntatuntien nimien rakenne. s.9

Taulukko 2: Vastaajien mielipide siitä, onko tunti suunnattu enemmän miehille vai naisille. s. 25

Taulukko 3: Mihin kategoriaan tunteja on yhdistetty pelkän nimen perusteella? s. 29

Taulukko 4: Nimien merkityssuhteita. s. 30

Taulukko 5: Eri valintaperustein luodut ryhmät kyselylomakkeen kohdassa kahdeksan. s. 34

Taulukko 6: Eniten informatiivisia nimiä vastaajien mielestä. s. 48

Taulukko 7: Vähiten informatiivisia nimiä vastaajien mielestä. s. 50

Taulukko 8: Eniten houkuttelevia nimiä vastaajien mielestä. s. 52

Taulukko 9: Vähiten houkuttelevia tuntien nimiä vastaajien mielestä. s.54

Taulukko 10: Vastaajien mielestä paras tunnin nimi. s.56

1 JOHDANTO

Kuvitellaan seuraavanlainen tilanne: olet juuri ottanut itseäsi niskasta kiinni ja liittynyt erään ryhmäliikuntasalin jäseneksi. Tämä on vaatinut useita vuosia, mutta nyt on aika parantaa elämänlaatua. Et ole sopimuksenteon jälkeen käynyt kertaakaan salilla, ja tämä on ensimmäinen kertasi kuntokeskuksessa. Et kerinnyt tarkistamaan ryhmäliikuntatunteja etukäteen, mutta haluaisit saada tänään kunnan hien pintaan. Astut sisään ruuhkaiseen keskukseen; monella muullakin on tainnut loppua työt neljän jälkeen. Sopusijaa antaa, ajattelet ja menet vastaanottotiskin luo tutkimaan päivän tarjontaa. Vastaanottaja näyttää kovin kiireiseltä ja jono tuntuu vain kasvavan. Tutkit hetken englanninkielisiä tuntien nimiä, jotka on jaoteltu eri väreihin ja joiden yhteydestä löytyy vielä henkilöiden nimiä ja numeroitakin. Onkohan numeroiden tarkoitus kertoa jotain tunnista vai tunninpitäjäsistä? Mikäköhän noista olisi sykettä kunnolla nostava tunti? Onkohan jotkin tunnit suunnattu erityisesti miehille ja toiset taas naisille? Aiot kysyä neuvoa asiakaspalvelijalta, mutta hän hymyilee nästisti ja vastaa auttavansa heti kun kerkeää. Tunnit kuitenkin alkavat pian ja et halua myöhästyä tunneilta. Päätät kokeilla Fitness Fusion tuntia pelkän nimen perusteella: saakohan siellä hien pintaan?

Olen työskennellyt eri ELIXIA -kuntokeskuksissa jo melkein neljä vuotta ja mielenkiintoni tutki-
maani aiheeseen syntyi työni kautta. Mainostaessani kuntokeskusta sekä sen tarjontaa ja vastaanot-
taessani asiakkaita vastaanotossa useat ihmiset jäivät ihmettelemään moninaista tuntitarjontaa. Tun-
teja suositellessani mietin myös usein, kuinka paljon pelkkä nimi kertoo asiakkaille ja kuinka paljon
he pystyvät ymmärtämään tunnin sisällöstä pelkän nimen kautta. Ryhmäliikuntatuntien nimet herät-
tävät edelleen ihmisissä sekä kummastusta että pientä naurahteluakin. Jo kandidaatintyössäni (Salo
2012) päätin tarkastella tätä vähemmän tutkittua nimistöä tarkemmin. Kandidaatintyössäni minua
kiinnosti erityisesti se, minkälaista nimistöä liikuntakalentereissa (tai tuntikalentereissa, vakiintu-
nutta termiä ei ole vielä muodostunut tälle genrelle) esiintyy. Genre sinällään ei ollut tarkasteluni
kohteena, vaikka sekin itsessään olisi ollut mielenkiintoinen tutkimuksen aihe. Tässä tutkimuksessa
käsittelen genreä kokonaisuutena vain lyhyesti kulttuurisen lukutaidon yhteydessä. Sen lisäksi, että
tutkin yksittäisiä lukujärjestyksiä aikaisemmassa tutkimuksessani, minua kiinnosti myös verrata eri
keskusten lukujärjestyksiä ja niissä esiintyviä nimistöjä keskenään. Tarkoituksena oli selvittää, mil-
laisia yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia nimistössä esiintyi, ja selvittää hieman nimien takaa löy-
tyviä merkityksiä merkityssuhteiden avulla.

Tässä maisterintutkielmassa käsittelen ELIXIAN ryhmäliikuntatuntien nimiä kansanlingvisti-
sestä näkökulmasta. Tarkoitukseni on selvittää miten ihmiset, tässä tutkimuksessa ns. maallikot,
ymmärtävät, arvottavat ja lukevat tuntien nimiä ja millaisia taustoja tai osaamista niiden oikeoppi-
nen tulkinta vaatii. Yksi tutkimukseni tarkoituksista on siis tutkia maallikoiden asenteita kyseistä
nimistöä kohtaan. Kyseessä on vahvasti kansanlingvistinen tutkimus. Esittelen tarkemmin sosio-
lingvistiikan alahaaraa, kansanlingvistiikkaa luvussa 2.2. Minua on aina kielitieteissä kiinnostanut
enemmän nimien merkitysten tutkiminen kuin muodon analysointi ja kieliopin opettelu. Tässä tut-
kimuksessa saankin tutkia juuri nimien merkitystä ja jättää sanojen pilkkomisen muille aiheesta
kiinnostuneille.

Tutkimuksessa otan esille uudestaan merkityssuhteet, mutta ainoastaan vertaillakseni kuinka
hyvin merkityssuhtein jaotellut nimet vastaavat maallikoiden jaottelua. Tässä tutkimuksessa en enää
tutki lähtökohtaisesti tuntien nimien rakennetta, vaan huomioni kiinnittyy enemmän maallikoiden
asenteisiin ja nimitaitoihin. Tietenkään rakennetta ei voida jättää huomiotta tässä tutkimukses-
sa, sillä jokainen nimi on monen osan summa, ja jokaisella osalla on tarkoituksensa. Luvussa 1.2.1
kertaan tämän nimistön rakennetta oman kandidaatintutkielmani pohjalta. Tarkemmalle rakenteen
tutkimiselle ei ole tarvetta, sillä tässä tutkimuksessa ei tarkastella tutkittavan nimistön variaatiota,
jota esiintyy kyllä paljon puhekielessä (esim. *Pump*->*pumppi*). Myös tuntien nimien erilaiset lau-
sumistavat olisivat jollekin hyvä tutkimuksen aihe. Tämä tutkimus perustuu sille lähtökohdalle, että
kyselylomakkeen täyttävät vastaajat ovat juuri näiden nimien kanssa ensimmäistä kertaa tekemisis-
sä. Toiseksi haluan tutkia, miten hyvin tuntien nimiä tulkitaan niiden perusmuodoissa. Tämä on
eräänlaista nimitaitotutkimusta, jota on yleensä käytetty vain paikallisnimistöä tutkittaessa. Kysei-
sen tutkimuksen avulla tutkitaan, miten ihmiset tietävät ja osaavat tulkita erilaisia nimiä. Tietenkin
kiinnitän huomiota myös siihen, kuinka paljon nimen rakenne vaikuttaa nimen tulkitsemiseen. Tut-
kin, mistä nimenaineuksista perusmuotoiset nimet muodostuvat ja millaisia vaikutuksia eri aineksilla
on asenteisiin ja tulkintoihin.

1.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen rakenne

Nimistötutkimus on keskittynyt perinteisesti henkilönnimien (antroponyymien) ja paikannimien
(toponyymien) tutkimiseen ymmärrettävistä syistä: kielen avulla ihminen jäsentää maailmaa, ja
paikannimet ja henkilönimet ovat kaikkein näkyvin nimistön osa elämässämme. Niinpä näiden ni-
mien tutkiminen on ollut ensisijainen tutkimuksen kohde. Ne eivät kuitenkaan edusta kaikkea sitä,

mitä nimistöömme kuuluu. Vuosien varrella nimistömme onkin laajentunut monella tavalla etenkin median ja teknologian kehittyessä. On siis tärkeää tutkia muitakin nimistön aloja. Vaikka muut alat eivät välttämättä ole yhtä näkyvästi esillä arkipäivässämme, ne ovat osa nimistömme verkkoa ja osa maailmaa, jossa saatamme törmätä niihin sattumalta. Tässä tutkimuksessa tutkimuskohteena oleva nimistö on hyvin vapaamuotoinen ja perinteisestä nimistöstä eroava ryhmä, jonka läheisin vertailukohde on tuotenimet ja tavaramerkit.

Tämä tutkimus on luonteeltaan kvantitatiivinen (Tähtinen, J. & Isoaho, H., 2001: 9-11.) ja sen tarkoituksena on paneutua nimistön merkitysten tutkimiseen. Kun kyseessä on määrällinen tutkimus, asioita ja tuloksia tutkitaan numeroiden avulla. Kvantitatiivinen tutkimus perustuu hypoteettis-deduktiiviseen ajattelumalliin. Tällaisen tutkimus tähtää löytämään säännönmukaisuuksia tutkittavasta aineistosta. Tutkimus etenee teoriasta aineiston keräämiseen ja analysoinnin kautta tulosten tulkintaan. Tilastot ja muuten numeeriset muotoon asetellut tulokset kuitenkin selitetään sanallisesti. (Vilkkä 2007: 14.) Kvantitatiivisessa tutkimuksessa teorioiden ja käsittelyn määrittelyn lisäksi tärkeitä ovat myös aiempien tutkimusten johtopäätökset. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2006: 131.) Tutkimani nimistö on jäänyt nimistöntutkinnassa muiden nimistöjen varjoon, joten tätä tutkimusta tehdessäni pystyn nojaamaan ainoastaan yleisesti eri nimistöntutkimusten tuloksiin.

Tutkimuskysymyksiä, joihin etsin tässä tutkimuksessa vastauksia, ovat:

- Mitä oikeita, varmennettavia syitä nimenannolle kerätyn nimistön takaa löytyy?
- Minkälaisia funktioita ja merkityssuhteita ELIXIAN tuotenimillä on?
- Kuinka hyvin ihmiset osaavat tulkita ryhmäliikuntatuntien nimiä?
- Minkälaisilla taustatekijöillä on apua nimentulkinnassa?
- Kuinka hyvin nimien tarkoite kohtaa kuluttajan?

Ensimmäisessä pääluvussa kerron tarkemmin keräämästäni aineistosta ja otan esille kandidaatintutkimani keskeisiä aiheita ja tuloksia, joiden avulla selvennän hieman ryhmäliikuntatuntien rakennetta. Kaupallisiin nimiin liittyy oleellisesti myös nimien rekisteröinti ja omistajuus, joten luvussa 1.2.2 kerron lisää asiasta. Luvun lopuksi kerron myös haastattelusta, jonka pidin ELIXIAN tuotepäällikölle, sekä kyselylomakkeesta, jonka avulla keräsin ihmisten mielipiteitä ja arvioita ryhmäliikuntatuntien nimistä.

Toisessa pääluvussa avaan lähemmin tutkimukseni taustoja. Tutkimukseni on pohjiltaan kansanlingvistinen, joten käyn läpi tarkemmin sosiolingvististä kielentutkimusta, jonka yksi alahaara kansanlingvistiikka on. Kerron yleisesti myös perinteisestä nimistön tutkimuksesta ja sen historiasta

sekä tarkoituksellista. Lähempää tarkastelua vaatii myös kaupallisten nimien historia. Tutkimukseni sivuaa myös kulttuurista lukutaitoa, joten sekin on perusteltua käydä läpi.

Kolmannessa pääluvussa keskityn tutkimukseni nimitaito-osuuteen. Analyysissä kiinnitän huomiota erityisesti siihen, miten hyvin vastaajat ovat osanneet tulkita tutkittavia nimiä. Samalla yritän selvittää, millaisilla taustatekijöillä tai ominaisuuksilla on merkitystä nimien tulkitsemisessä. Neljännessä luvussa jätän nimitaidon sivuun ja keskityn puhtaasti tutkimukseni toiseen osaan, asennetutkimukseen. Tutkin, millaisia asenteita ihmisillä on, sekä sitä, vaihtelevatko asenteet eri ikäryhmien ja muiden luomieni ryhmien välillä. Tarkastelen myös sitä, vaikuttaako nimen kirjoitusasu asenteisiin.

Viimeisessä luvussa tiivistän sekä nimitaito- että asennetutkimuksen tulokset ja tuon esille mahdollisuuksia, joita voisi miettiä seuraavissa asiaa käsittelevissä tutkimuksissa. Reflektoin myös tutkimuksen syntyä ja kulkua. Toivon, että pohdintani auttaa niitä, jotka päättävät tutkia samanlaista nimistöä. Lopusta löytyy lähdeluettelo, kyselylomake, kaikki ELIXIAN ryhmäliikuntatuntien nimet sekä yksi ryhmäliikuntakalenteri.

1.2 Tutkimuskohteen esittely

Ryhmäliikuntatunnit ovat yksittäisiä tunteja, joilla jokaisella on oma identifioiva, erotteleva tuotenimensä, jonka avulla ihmiset löytävät haluamalleen tunnille liikuntakeskuksissa. Tuntien funktio on harjoittaa liikuntaa jossakin muodossa. Liikuntatunnit eivät ole paikkoja, vaan samassa tilassa tapahtuvia hetkiä, tapahtumia, joilla on ennalta suunniteltu tuntikehys. Mutta vieläkin tarkemmin määriteltynä ne ovat tuotteita, jotka on kehitetty ja nimetty tarkkaan ja tarkoituksenmukaisesti. Ne ovat yksi iso osa monien liikuntakeskusten profiilia ja niiden avulla myydään salijäsenyyksiä ihmisille. Liikuntakeskus ei menesty, jos sen tarjoamat tunnit eivät kiinnosta uusia asiakkaita, eivätkä tunnit menesty, jos niillä ei käy liikkujia. Tuntien nimet, kuten niiden sisältökin, on siis tarkoin harjattu osa suurempaa kaupallista kokonaiskuvaa. Muodon lisäksi on siis hyvin tärkeää tutkia myös kyseisen nimistön merkitystä tarkemmin.

Aineistonani käytän ELIXIA -liikuntakeskusketjun ryhmäliikuntatuntien nimiä. Kyseessä on 2013 kevään tarjonta Suomessa. ELIXIA on norjalainen liikunta- ja hyvinvointikeskus. Suomessa keskuksia on 14, Ruotsissa 3 ja Norjassa 33. Jäsenten yhteismäärä on noin 140 000. Olen poiminut kaikki aineistoni tuntien nimet elixia.fi -sivuilta, ryhmäliikuntakohdan alta. ELIXIALla on tällä hetkellä (kevät 2013) tarjolla 44 erinimistä tuotetta, joita tarjotaan vaihdellen eri keskuksissa. Näistä tunneista 42 on tavallisia ryhmäliikuntatunteja ja loput kaksi erikseen maksullisia kursseja (ELIXIA

Light Club, ELIXIA TeenZ). Mukaan aineistoon en ole laskenut kuin kerran *Teema*-nimisen tunnin. Tarjonnassa se esiintyy kolmessa eri kategoriassa (*Body & Mind Teema*, (tanssillinen) *Teema*, (hivistä ja yksinkertaista) *Teema*). Keskuksilla on silloin tällöin myös erikoistunteja, joita ei löydy varsinaisesta tuntikalenterista (esim. ELIXIA Itäkeskuksessa *Parisalsa* keväällä 2013), vaan niitä pidetään vain kerran tai pienimuotoisina kursseina, minkä jälkeen niitä ei enää tarjonnasta löydy. En ole lähtenyt erikseen keräämään näitä nimiä, vaan pysyttäydyn ELIXIAN vakiotarjonnassa. Ryhmäliikuntatunti on ohjattu kokonaisuus, jossa tunnilla mukana olijat liikkuvat ohjaajan ohjeiden mukaisesti. ELIXIA -keskukset vaihtavat liikunta-aikataulunsa neljästi vuodessa. Osa tuotteista poistuu tarjonnasta uusien aikataulujen tai tuotteiden tieltä. ELIXIA on norjalainen yritys, mutta sillä on liikuntakeskuksia ympäri pohjoismaita, joten tuntien nimet ovat valtaosaksi englanniksi yhteisen tarjonnan vuoksi.

Tätä tukimusta varten olen joutunut itse soveltamaan ELIXIA sanan oikeinkirjoitusta. ELIXIAN suomalaisilla kotisivuilla *elixia* kirjoitetaan etuliitteenä toistuvasti eri tavalla. Tuntien nimien yhteydessä kirjoitan sen tuntikalenterissa esiintyvän ulkoasun mukaan eli kokonaan versaalikirjaimin. Yhtiöstä puhuttaessa kirjoitusasu on *elixia.fi*-sivujen mukaan aina versaalikirjaimilla. Nimeä taivuttaessa päätteet lisätään sanaan pienillä kirjaimilla ilman kaksoispistettä.

1.2.1 Nimistön rakenteesta

Rakenteellisesti ryhmäliikuntatunnit muodostuvat yleensä yhdestä tai useammasta substantiivista (esim. *Saunayoga, Dance Aerobic*). Adjektiivin käyttö ei ole yleistä, eikä edes kovin vakiintunutta tässä kyseisessä nimistössä. Kuten kielessä yleisestikin, adjektiivimuotoisia sanoja esiintyy ELIXIAN nimistössä oikeastaan vain substantiivimuotojen yhteydessä, jolloin adjektiivilla on yleensä määrittelevä osa nimessä. Verbin esiintyminen tunnin nimessä on taas harvinaista. Nimistön ollessa pääsääntöisesti englanniksi voidaan kuitenkin pohtia, onko esimerkiksi *Xycling* nimi substantiivista vai verbistä muodostuva nimi. Mahdollisesti verbin sisältävien nimien määrä on kuitenkin niin pieni tässä aineistossa, että voidaan päätellä, ettei verbin käyttö ole kovin yleistä tutkittavassa nimistössä.

Tutkiessani ryhmäliikuntatuntien nimiä kandidaatintutkielmassani (Salo 2012), huomasin, että jo pelkkä perusosa riittää muodostamaan tunnin nimen, eikä määriteosa ole aina edes tarpeellinen. Keräämässäni aineistossa esiintyy tuntien nimiä, joiden edessä tai yhteydessä on oman keskuksen nimi tai lyhenne (esim. *ELIXIA Power*). Näiden erisnimien tarkoitus on individualisoida tunteja, tehdä niistä ainutlaatuisia ja samalla ilmaista oikeutta niihin epävirallisesti. Nimien rekisteröinnistä ja tuntien lisensseistä lisää luvussa 1.2.2. Kandidaatintutkielmassani en keskittynyt enempää näiden erisnimien funktioon tai muihinkaan nimenosina toimiviin erisnimiin, sillä ne kätkevät taakseen

muuten muiden kaltaisia tuntien nimiä, eivätkä ne tuoneet rakenteen tutkimiseen mitään erityistä. Maisterintutkielmassani en enää kuitenkaan erota ELIXIA -etuliitettä tunnin nimestä, sillä liitteisiin liittyy myös oma merkityksellinen sisältönsä, minkä lähtökohtaisesti oletan vaikuttavan kuluttajan muodostamiin käsityksiin ja asenteisiin nimistä ja tunteista.

Suomen ELIXIA -keskuksissa esiintyy tällä hetkellä vain kolme kokonaan suomenkielistä tunnin nimeä (*TerveSelkä*, *Keppijumppa*, *Astangajooga*). ELIXIAN tuotepäällikkö Inka Hasen mukaan suomenkieliset tuntien nimet ovat yleensä käännetty norjasta suomeksi, tunnin pysyessä kuitenkin sisällöllisesti samana. Jos ELIXIA olisi suomalainen liikuntakeskusketju ja sen kuntokeskuksia olisi vain Suomessa, aineistoa ja syytä sen englanninkielisyyteen voisi tutkia toisesta näkökulmasta, mutta koska yhtiö on kansainvälinen ja sen liikuntakeskuksia on ympäri pohjoismaita, englannin kielen käyttö on helposti perusteltavissa. Kahden eri kielen esiintyminen samassa ryhmätuntikalenterissa on kuitenkin enemmän normi kuin poikkeus. Myös nimen sisäistä sekakielisyttä voi esiintyä. Käytetyimmät kielet ovat edelläkin mainitut suomi ja englanti. En ole vielä törmännyt **ruotsinkielisiin nimiin**, mikä mielestäni kertoo erilaisista markkinallisista ennako-oletuksista ja kapeakatseisuudesta ruotsin kieltä kohtaan. Kandidaatintutkielmassani tutkin neljän eri liikuntakeskuksen liikuntatuntien nimiä ja jokaisen keskuksen kalenterista löytyi sekakielisyttä. Edes kokonaan suomalaiset keskuksset Finnbody tai Linea, eivät olleet täysin yksikielisiä nimistönsä suhteen. Kielen vaihtelua käytiin suomen ja englannin kielen välillä, eikä muita kieliä esiintynyt lainkaan. Finnbodyn nimistö oli enimmäkseen suomenkielistä, vaikka sen omassa nimessä ei esiinny ainuttakaan suomenkielistä sanaa. Kansainvälisiä *Les Mills* lisenssitunteja lukuun ottamassa Linean nimistö oli suurimmalta osalta myös suomenkielistä. Eniten englantia esiintyi siis Elixian ja Satsin tunti- en nimissä. Näiden kahden liikuntakeskuksen tuntikalentereissa esiintyi vain muutamia kokonaan tai osittain suomenkielisiä nimiä. Nimensisäistä kielenvaihtelua esiintyi vain parissa ELIXIAN tunnin nimessä (*VoimaTotal* ja *VoimaTotalStep*). (Salo 2012.) ELIXIAN nykyisestä liikuntakalenterista (kevät 2013) nimen sisäinen kielenvaihtelu on karsiutunut jo entisestään, joten kyseessä on häviävä kielellinen ilmiö tässä nimistössä. Uudessa aineistossa ainoastaan yhdessä nimessä esiintyy selvästi sekakielisyttä (*Xycling Opastus*). Myös muissa keskuksissa sekakielisten tuotenimien käyttö on vähentynyt huomattavasti. Tämä liittyy oleellisesti nimien kaupallisuuteen ja alalla hallitseviin muotiniimiin. Samanlaisia muutoksia on esiintynyt jo kauan aikaa esimerkiksi etuniemien yhteydessä. Muotiniimet mielletäänkin yleensä henkilönimiä tutkivaan nimistöntutkimukseen. Muotiniemen määrittely ”nimi, joka edustaa jonakin aikana suosittua nimityyppiä” (NTT 1974), ei kuitenkaan rajaa käsitteen käyttöä pelkästään perinteiseen nimistöntutkimukseen. Sosiolingvistikannalta termiä on käsitellyt Eero Kiviniemi, taustanaan Volker Kohlheim, jonka mukaan muoti on

sosiaaliseen käyttäytymiseen kuuluva osa, jonka avulla voi sekä erottua että samaistaa itsensä muihin. Muoti myös erottelee ja jakaa yhteisöä erilaisiin luokkiin. (Kiviniemi 1982: 170, Kohlheim 1978: 522-533.)

Tarja Nikula ja Sirpa Leppänen (2008, 424) ovat todenneet, että kun englannin kielen taito ja käyttö alkavat olla arvostettua ja oletettua pääomaa, osaamattomuus englannin kielessä saattaa pahimmillaan haitata ihmisen mahdollisuuksia edetä esimerkiksi työssä ja harrastuksissa. Tämä on mielenkiintoinen ajatus, ja aineistoni pohjalta nousee esille samanlaisia odotuksia ja huolia kuluttajalle.

Ortografisia erityispiirteitä ovat nimissä käytetyt kirjainmerkit eli grafeemit, numerot erikoismerkit, suuret ja pienet kirjaimet, yhteen ja erikseen kirjoittaminen sekä lyhenteiden ortografia. Monet yritysnimien ortografiaan liittyvistä erityispiirteistä ovat poikkeamia yleiskielen kirjoitusnormeista. Ryhmäliikuntatuntien nimissä esiintyvä runsas suomen kielelle vieraiden grafeemien yleisyys johtuu suureksi osaksi siitä, että tuntien nimissä on runsaasti englanninkielistä sanastoa (*Cardio Energy*, *Fitness Fusion*) tai muunmaalaisia tuotenimiä (*Zumba*). Tuntien nimissä esiintyi numeroita vain kahden nimen kohdalla (*Love2Dance*, *500 Kcal*). ELIXIAN tuntikalenterissa esiintyy kuitenkin numeroita myös suoraan nimen jälkeen (esim. *Cardio Step (45) Niina I 2*). Suluissa oleva numero kertoo aina tunnin poikkeavan keston. ELIXIA -ryhmäliikuntatuntien kesto on normaalisti 55 minuuttia (puhuttaessa tunti). Tunnin nimen ja (mahdollisesti) poikkeavan keston jälkeen oleva erisnimi kertoo tunnin pitäjän, ja viimeiseksi löytyvä numero ilmaisee salia, jossa ryhmäliikuntatunti pidetään. Sisäpyöräilytuntien nimien lopusta ei löydy erikseen merkittyä salia, vaan tunnit pidetään erikseen mainitsematta pyöräilysalissa.

Kaupallisten nimien tehtävä on usein herättää kuluttajassa jonkinlaisia mielleyhtymiä. Kandidaatintutkielmassani tutkin nimiä kokonaisuuksina sekä sitä, miten tunnit on nimetty: millainen merkityssuhde nimistä muodostuu ihmisten mielissä ja mitä nimet pyrkivät viestimään. “Eräiden tutkijoiden mielestä nimen funktiot ovat jopa olennaisempia kuin nimen muoto (esim. Bergien), toisten mielestä taas niin muoto, merkitys kuin funktiotkin toimivat yhdessä ja samanarvoisina.” (Ainiala, Saarelma, Sjöblom 2006: 314). Yritysnimillä voi olla monia eri funktioita, joista osaa voidaan käyttää myös tässä tutkimuksessa: informatiivisia, houkuttelevia, käytännöllisiä, integroivia, performatiivisia ja individualisoivia funktioita. Joissakin nimissä saattaa toimia monta funktiota yhtä aikaa. Edellä mainittujen funktioiden lisäksi kaikilla kaupallisilla tuotenimillä on tietenkin aina identifioinnin lisäksi myös mainosfunktio: nimen pitää herättää huomiota. Yksi tapa herättää huomiota on **poiketa oikeinkirjoitussäännöistä** tai muista normitettuun kieleen liitetyistä piirteistä. Tällaista kaupallisissa ja kaupallissävyyisissä nimissä huomiotarkoituksessa esiintyvää poikkeamaa kut-

sutaan *attraktoriksi*. (Ainiala, Saarelma, Sjöblom 2008: 294). Erikoismerkkejä sisältäviä nimiä löytyi ELIXIAN nimistöstä vain muutama (esim. *Fast, Fit & Fabulous*). Yhteen ja erikseen kirjoittamisen merkitystä en analysoinut juuri lainkaan kandidaatintutkielmassani, enkä aio tässäkään siihen tarkemmin pureutua, sillä se vaatisi tarkempaa selvitystä ja **rajanvetoa** sanaliittojen, yhdyssanojen ja yhdysnimien välille, eikä sillä ole keskeistä merkitystä tutkimukseni kannalta.

Kaikkein selvin ortografinen erityispiirre, jonka löysin aineistosta, oli versaalikirjaimen runsaus ja normien vastainen käyttö. Jokainen sana ja nimenosa aloitettiin melkein aina isolla kirjaimella. Sillä ei tuntunut olevan merkitystä, oliko sanat kirjoitettu erikseen vai oliko kyseessä yhdysana. Esimerkiksi *TerveSelkä* tunnin nimessä jälkimmäinen sana kertoi, mihin kehonosaan tunti keskittyi. Joissakin tapauksissa versaalikirjain erotti nimestä myös laatu- tai vaikeustasoa määrittelevän sanan, kuten esimerkiksi *CyclingInterval* tunnin nimessä. Versaalikirjaimen sanansisäisessä käytössä on havaittavissa selvää loogisuutta niin kauan kuin sillä erotellaan jotakin määritettä. Muissa tapauksissa versaalikirjain erotti sanat toisistaan riippumatta niiden merkityksistä. Näiden esimerkkien lisäksi versaalikirjainta oli käytetty vähän. Kokonaan versaalikirjaimin kirjoitettuja nimiä löytyi vain yksi (*RAW*), ja vain yhden tunnin nimi oli päätetty isoon kirjaimeseen (*teenZ*). Jotakin nimistön vaihtelevuudesta kertoi myös se, että ELIXIAN ryhmäliikuntatuntien nimien muoto (lähinnä versaalikirjainten käyttö) vaihteli ELIXIAN sisäisessäkin käytössä. Elixia.fi -sivustolla voi löytää saman nimen kahdessa eri muodossa (esim. *raw/RAW*).

Kandidaatintutkielmassani jaottelin ryhmäliikuntatuntien nimet seuraavanlaisiin kategorioihin: yhdestä substantiivista rakennettuihin, useammasta kuin yhdestä substantiivista rakennettuihin, pelkästä adjektiivista rakennettuihin, adjektiivista ja yhdestä tai useammasta substantiivista rakennettuihin ja pelkästä verbistä rakennettuihin nimiin. Näiden kategorioiden ulkopuolelle jääneet nimet kuuluivat muut-kategoriaan. Kategoriat olivat suppeita, mutta ne kertoivat tarpeeksi tuntien nimenaineuksista. Aineistossa esiintyi (ja esiintyy edelleen) sekaisin erilaisia yhdysnimiä, yhdyssanoja sekä sanaliittoja ja niiden väliset erot hämärtyvät helposti. Syynä tähän on aineiston kielelliset poikkeavuudet normeista.

Luvun lopuksi on vielä taulukko kandidaatintutkielmastani. Taulukko **kuvaa, millaisista** sanaluokista tuntien nimet yleisesti otettuna koostuvat. Yllättävintä on se, että adjektiivin käyttö on hyvin hillittyä ja rajattua, vaikka kyseessä onkin melkoisen värikäs ja mahtipontinen nimistö.

Taulukko 1. Ryhmäliikuntatuntien nimien rakenne (Salo 2012)

	Subs.	Subs+sub	adjektiivi	Adj+subs	verbi	muut
Elixia	9	4	2	8	2	1
SATS	11	8	1	3	1	0
Linea	7	13	0	4	1	1
Finnbody	10	8	2	3	2	1
Yht.	37	33	5	18	6	3

1.2.2 Tuotteiden lisensointi ja patentointi

Haastatellessani ELIXIAN tuotepäällikköä Inka Hasea pyysin häntä avaamaan minulle tarkemmin tuotteiden omistamista ja sen merkitystä ELIXIALLA. ELIXIALLA on tällä hetkellä tarjonnassa ainoastaan kaksi muualta ostettua tuntia (*Zumba* ja *Saunayoga*). Kaikki muut tunnit ovat ELIXIAN itse kehittämiä ja nimeämiä. Tästä huolimatta ELIXIA ei ole rekisteröinyt ainuttakaan tuotenimeään. Periaatteessa tämä tarkoittaa sitä, että samoja nimiä voisi käyttää esimerkiksi joku toinen liikuntakeskus. Hasen mukaan alalla ollaan kuitenkin hyvin rehellisiä: ”Meillä ei ole tarvetta suojata nimiämme, sillä uskomme tuotteemme sisältöön.” Haastattelin Hasea alkuvuodesta 2013. Lisää haastattelusta luvussa 1.2.5.

Vuonna 1964 luodun tavaramerkkilain mukaan tavaramerkki voi olla jopa kuvio tai muoto, mutta yleisimmissä tapauksissa aivan tavallinen sanakin. Luonnollisestikaan eri tavamerkit eivät saa sekoittua toisiinsa, mutta jos kyseessä on aivan erilaiset tavaralajit, voi kahdella tuotteella olla sama nimi, kuten esimerkiksi suomalaisille tuttu Karhu (Ainiala, Saarelma, Sjöblom 2008: 289). Kenelläkään ei myöskään ole oikeutta varata itselleen kielessä esiintyviä yleis- tai erisnimiä. ELIXIAN tämän hetkisistä tuntien nimistä esimerkiksi *RAW*, *Keppijumppa* ja *Latin* ovat sellaisia, joita ELIXIA ei pysty varaamaan omaan käyttöön. Oikeuden tavaramerkkiin voi saada rekisteröimällä tai vakiinnuttamalla merkin. Rekisteröityjen tavamerkkien perästä löytyy yleensä ® merkki, mutta sen käyttö ei ole pakollista. Rekisteröidyn tavamerkin symbolia ei kuitenkaan saa käyttää, jos tavaramerkkiä ei ole rekisteröity Suomessa tai EU:ssa. Tällaisissa tapauksissa voidaan käyttää ™ merkkiä (<http://www.prh.fi/fi/tavamerkit.html>). Sekä *Zumban* että *Saunayogan* perästä löytyy ®

symboli. Tässä tutkimuksessa en kuitenkaan lisää kyseisiä symboleja nimien perään liiallisen toistuvuuden vuoksi.

1.2.3 Vastaajat

Kyselylomakkeeseen (Liite 1) vastasi 58 ihmistä, joista miehiä oli 17 ja naisia 41. Vastaajia valitessa minulla oli ainoastaan kaksi ehdotonta kriteeriä vastaajille. Vastaaja ei saanut olla ELIXIAN jäsen tai edes entinen ELIXIAN jäsenyyden omistaja. Oli ehdottoman tärkeää, että vastaajilla ei ollut entuudestaan tietoa kyseisistä ryhmäliikuntatuntien nimistä. Liikuntakeskukset toki kierrättävät samanlaisia ja samantyyliisiä tuntien nimiä, mutta huomioin tämän **tutkittaessani, kuinka** hyvin ELIXIAN nimistöä voi tulkita toisen liikuntakeskuksen nimiosaamisella. Pyrin saamaan mukaan mahdollisimman monta erilaista vastaajaa, jotta kykenin tarkastelemaan lähemmin sitä, miten ihmisten erilaiset taustat vaikuttivat nimien ymmärtämiseen ja asenteisiin. Hain vastaajia yli 15-vuotiaista miehistä ja naisista. ELIXIAlla alaikäraja jäsenille on 16 vuotta, mutta jäseneksi voi liittyä jo 15-vuotiaana, jos täyttää saman vuoden aikana 16. Ikähaarukkaa toivoin mahdollisimman laajaksi, jotta pystyin tutkimaan tarkemmin sitä, miten nimistön englanninkielisyys vaikutti tuloksiin. Nuorin vastaajista oli 17-vuotias poika ja vanhin 59-vuotias nainen. Tarkoitukseni oli löytää vastaajiksi myös sellaisia henkilöitä, joilla ei ollut lainkaan kokemusta liikuntakeskusten ryhmäliikuntatunneista ja niiden nimistä. Miesvastaajien kohdalla tuli kuitenkin hyvin selväksi, että ryhmäliikuntatunnit ovat kävijöiltään edelleen hyvin naispainotteisia. Vain yhdellä miesvastaajalla oli jonkinlaista kokemusta ryhmäliikuntatunneista. Naisten keskuudessa vastaajat jakaantuivat tasaisemmin: 25:llä oli entuudestaan kokemusta ryhmäliikuntatuntien nimistä. Muutoin laajasta vastaajaryhmästä minun oli helppo muodostaa erilaisia ryhmiä (esim. *ikä, ammatti, kielitaito*). Näitä ryhmiä voisi kutsua sosiaaliryhmiksi tai sosiaalisiksi verkostoiksi, mutta termien taakse kätkeytyy monia ongelmia ja monimutkaisuuksia. Sosiaalisista verkostoista ja sosiaaliluokkajaosta lisää tarkemmin luvussa 2.1, jossa kerron sosiolingvistiikasta.

1.2.4 Kyselylomake

Tekemäni kyselylomake (Liite 1) oli kolmisivuinen kokonaisuus, joka koostui perustietojen täyttämisestä ja erilaisista avoimista tehtävistä. Kaksipuolisten lomakkeiden neljäntenä sivuna oli kooste kaikista ELIXIAN ryhmäliikuntatunneista, mistä pystyi etsimään nimiä eri kohdissa lomaketta. Kyselylomakkeen kohdissa 1-7 pyysin henkilöitä kertomaan sukupuolen ja iän lisäksi myös harrastus-

historiasta, englannin kielen taidosta, koulutuksesta ja nykyisestä työtehtävästä. Näiden tietojen avulla tutkin seuraavia kysymyksiä: Kuinka tärkeää englannin kielen osaaminen oli nimistön ymmärtämisen kannalta? Vaikuttiko sukupuoli nimistön ymmärtämiseen? Auttoiko aktiivinen ryhmäliikunnoissa käyminen ymmärtämään toisen keskuksen nimistöä? Miten erilaiset ja eripituiset harrastushistoriat auttoivat tulkitsemaan ryhmäliikuntatuntien nimiä?

Kysymyksessä kahdeksan selvitin, millaisia adjektiiveja ihmiset liittivät eri tuntien nimiin. Tarkoituksena oli saada esille myös vastaajien tiedostamattomia asenteita. Valitsin esille mahdollisimman monta erilaista nimeä sekä erityisesti sellaisia nimiä, joiden tarkoite ei vastannut sanatar-kasti nimeä. Olivatko annetut adjektiivit negatiivissävytteisiä vai yhdistettiinkö nimiin enemmän positiivisia mielikuvia? Mitkä nimet keräsivät eniten positiivisia tai negatiivisia vastauksia? Miksi?

Kohdassa yhdeksän pyysin ihmisiä miettimään, **oliko valitsemieni tuntien nimet suunnattu** enemmän miehille vai naisille. ELIXIA pyrki tarjonnassaan (sekä tuntien nimissä) sukupuolineutraalisuuteen, joten selvästi tietylle sukupuolelle suunnattuja tunteja ei ollut useita. Etenkään juuri miehille suunnattuja tunteja ei ollut montaa. Vaihtoehtoihin laitoin myös (sukupuolella) ”ei väliä” kohdan.

Jaottelin kaikki ELIXIAN tunnukset viiteen eri liikuntakategoriaan niiden sisällön perusteella. Tuotepäällikkö Hase auttoi minua jaottelussa ja kategorioiden nimeämisessä. Kategorioita olivat: sykettä kohottavat tunnukset, sisäpyöräily, Keho & Mieli, tanssilliset tunnukset ja lihaskuntoa kehittävät tunnukset. Pyysin vastaajia yhdistämään tunnukset pelkän nimen perusteella oikeisiin kategorioihin. Nimen valinta oli hankalaa, sillä kohta ei saanut venyä liian pitkäksi, mutta halusin jokaisesta kategoriasta mahdollisimman monta erilaista nimeä mukaan. Tällä kohdalla selvitin sitä, millaisen informaation avulla maallikko pystyi käsittämään tunnin sisältöä edes jonkin verran. Millainen nimen merkityssuhteen täytyi olla ja kuinka kauas voitiin mennä nimen tarkoitteesta, jotta yksilö pystyi silti tulkitsemaan tunnin nimeä oikein? Tässäkin kohdassa vertailin tietenkin, löytyykö oikein vastanneiden väliltä jonkinlainen yhdistävä tekijä (ikä, sukupuoli yms.).

Kyselylomakkeessa perustietojen lisäksi tahdoin selvittää, millaisia ajatuksia nimet herättivät kuluttajissa ja miten kuluttajat arvottivat nimistöä: millainen oli heidän mielestään hyvä, jopa ideaalinen ryhmäliikuntatuntin nimi? Kohdat 11-17 (Liite 1) olivat avoimia kysymyksiä, joiden avulla selvitin ihmisten asenteita ja mielipiteitä ryhmäliikuntatuntien nimistä. Mikä ELIXIAN tuntien nimistä oli houkuttelevin, informatiivisin ja paras? Kohdassa 18 listasin 15 tunnin nimeä, joista pyysin ympäröimään vastaajien mielestä parhaan. Mukana oli suomeksi ja englanniksi niin informatiivisia kuin houkutteleviakin nimiä. Mikä oli ihmisten mielestä ideaali ryhmäliikuntatuntin nimi?

Tutkimuksen sisin tarkoitus oli löytää vastauksia siihen, miten (ja miten hyvin) ihmiset tulkitsevat ryhmäliikuntatuntien nimiä ja mistä tulkinnat mahdollisesti johtuvat. Olivatko tulkinnat samoja tietyn tyyppisten tuntien, samanlaisen sosiaalisen taustan omaavien, samaa sukupuolta olevien tai saman ikäisten ihmisten kesken vai oliko ratkaisevin tekijä sittenkin pelkästään englannin kielen osaaminen? Kyselylomakkeiden käytössä on olemassa aina omat ongelmansa: jotkut täyttivät kohdat huolimattomasti, osalle saattoi jäädä epäselväksi kysymys, osa vastasi lyhytsanaisemmin kuin muut jne. Jaoin kyselylomakkeita aina erikokoisille ryhmille. Ryhmien koot vaihtelivat kahdesta 30:en henkeen. Kävin vastaajien kanssa jokaisen lomakkeen kohdan huolella läpi, ja huomautin, että viimeiseltä sivulta löytyi kaikki tuntien nimet sekalaisessa järjestyksessä. Tämän jälkeen annoin jokaisen täyttää lomaketta omassa rauhassa. Pysyin kuitenkin lähellä vastaajia mahdollisten tarkentavien kysymysten varalta. Joillakin vastaajilla oli kysymysten ohi menevää sanottavaa, ja osa halusi perustella tai tarkentaa minulle suullisesti vastauksiaan. Näin sain kirjattua joihinkin lomakkeisiin ylimääräistä informaatiota, joka olisi muuten jäänyt tutkimuksen ulkopuolelle.

1.2.5 ELIXIAN tuotevastaavan haastattelu

Nimen merkityksen tutkiminen on hyvin laaja aihe; paljon laajempi aihe kuin pelkkä rakenteen tutkiminen. Edellisessä tutkimuksessani en haastatellut nimenantajia enkä kieliyhteisön muita edustajia, vaan edustin itse kieliyhteisöä. Tällä tavoin annoin itselleni luvan käyttää omia mielipiteitäni joidenkin nimien merkitysten muodostamisessa. Edellistä tutkimusta varten en myöskään haastatellut ELIXIAN tuotevastaavia. Osa työtäni ELIXIALLA oli tietää, mitä tunnit pitävät sisällään ja miten ne erosivat toisistaan. Pidin ELIXIAN tuotevastaavalle puolistrukturoidun haastattelun (Eskola & Suoranta 1998), jonka tarkoituksena oli avata ELIXIAN yleisiä nimenannon syitä sekä taustoja, mutta myös löytää tarkkoja tietoja tietyistä tunneista ja niiden nimistä. Puolistrukturoitu haastattelu on osittain järjestelty ja osittain avoin. Minulla oli valmiina kysymyksiä, joihin halusin ehdottomasti vastaukset, mutta muuten halusin pysyä keskustelumuoitoisessa haastattelussa. Puolistrukturoidun **haastattelun. Haastattelu** oli jaettu selvästi kolmeen eri teemaan. Ensimmäiseksi selvitin tarkasti Hasen työnkuvan ja aseman ELIXIALLA. Tämän jälkeen puhuimme yleisesti ryhmäliikuntatuntien nimistä, ja lopuksi siirsin huomion ELIXIAN tuntien nimiin ja nimenantoperusteisiin. Hase auttoi minua myös kyselylomakkeessa (Liite 1) muutaman kysymyksen tarkentamisen ja sanaston kääntämisen kanssa. Tämän vuoksi ELIXIAN Body & Mind kategoria on kääntynyt suoraan suomeksi Keho & Mieli. Seuraavaksi tiivistelmä Hasen haastattelusta. Se antaa kokonaiskuvaa liikunta-alasta, nimien muodostamisesta ja ELIXIAN omista käytännöistä.

Inka Hase on töissä ELIXIA Finlandilla tuotepäällikkönä ja hänen työpaikkansa on Suomen ELIXIAN keskushallinnossa. Hän tekee tiiviisti yhteistyötä eri keskusten keskusjohtajien ja apupäälliköiden kanssa. Hänen tehtävänä on pitää ELIXIAN tuoteportfolio ajan hermolla Suomessa. ”Tällä hetkellä muotinimistöä ovat fuusionimet, keho & mieli- tunnit ylipäättään sekä flow-pohjaiset nimet. ELIXIALLA kuitenkin uskotaan omaan ja kunnioitetaan muita, eikä seurata liikaa muiden tuotteita. Siitäkin huolimatta seurataan toki viihdemaailmaa ja pinnalla olevia ilmiöitä”, Hase kertoo. Tuotevastaavan työhön kuuluu myös paljon markkinointia. Ennen haastatteluumme Hase olikin vastannut erikseen pidetyssä tilaisuudessa toimittajien kysymyksiin, jotka liittyivät hyvin läheisesti tämän tutkimuksen ydinkysymyksiin. Tämäkin kertoo siitä, kuinka paljon ryhmäliikuntatuntien nimet kiinnostavat ja mietityttävät muitakin kuin kielitieteilijöitä ja markkina-alalla työskenteleviä.

Ala on muuttunut Hasen mukaan paljon. ”Pienien, yksittäisten salien ja isojen ketjujen erilaisen nimien taustalla on hyvin erilaiset lähtökohdat ja kohdeyleisö”, Hase kertoo ja jatkaa, ”Minä ja kollegani olemme ELIXIAN ryhmäliikuntatuntien nimien taustalla, mutta välillä nimiä mietittäessä on myös pidetty nimikilpailuja työntekijöiden kesken ja jopa kysytty jäsenten mielipidettä. Uusimman tunnin nimeä (*Fast, Fit & Fabulous*) suunniteltaessa seurattiin tarkkaan, mitä maailmalla ja alalla tapahtuu.” Hasen mukaan esimerkiksi edelleen SATS:n ja monen muunkin liikuntaketjun liikuntatarjonnasta löytyvistä *Les Mills* tuotteista luovuttiin, koska ELIXIALLA haluttiin olla vastuussa omista tunteista. *Les Mills* on Uusiseelantilainen tuotemerkki, jonka nimen alta löytyy monia erilaisia ryhmäliikuntatunteja. ”Omiin tuotteisiin ja niiden sisältöihin voidaan vaikuttaa vaikka heti palautteen tultua”, Hase perustelee. ELIXIALLA ei ole yhtään omaa TM merkillä varustettua tuntia. Joidenkin tuntien nimissä esiintyy kuitenkin ELIXIA-etuliite. ”Kyseiset tunnit ovat ELIXIAN perustuotteita, joista olemme ylpeitä.” Puhuttaessa nimien erilaisista funktioista, Hase myöntää, että ELIXIALLA on tällä hetkellä huomattavissa määrin nimiä, joiden funktio on enemmänkin houkutteleva kuin informatiivinen. ”ELIXIAN jäsenet ovat 20-45 -vuotiaita, joista 70 prosenttia on naisia. Markkinoinnissa pitää miettiä, miten saadaan ihmiset liikkumaan.” Puhuessamme miesten osallistumisesta ryhmäliikuntatunneille nousi esille, että ELIXIALLA on erityisesti miehillekin suunnattuja tunteja, kuten *X-Fit*, *ELIXIA Power*, *Xycling*, *ELIXIA Shape*, *Kahvakuula*, *TRX* ja *Functional Training*. Keräämieni kyselylomakkeiden perusteella on totta, että miehet eivät ole ahkeria käymään ryhmäliikuntatunneilla, vaikka heillekin suunnattuja tunteja löytyy. ”Tällä hetkellä miehiä voitaisiin saada enemmän ryhmäliikuntatunneille vahvistamalla olemassa olevien tuntien imagoa ja selventämällä niiden sisältöä.”

2 TUTKIMUKSEN TAUSTOJA

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni taustoja ja esittelen nimistöntutkimuksen yleisiä lähtökohtia ja taustahistoriaa. Kyseessä on kansanlingvistinen kyselytutkimus, joten pääpainona tutkimuksessa on maallikoiden vastauksista löytyvät mielipiteet asenteet ja yhtäläisyydet. Luvun lopussa keskityn tarkemmin kansanlingvistiikkaan ja sen kantaviin periaatteisiin. Kerron myös tarkemmin kaupallista nimistöstä ja sen tutkimisesta. Lopuksi kerron myös kulttuurisesta lukutaidosta sekä sosiolingvistiikan alasta, johon kansanlingvistiikkakin kuuluu. Kuljetan läpi kappaleiden tutkimaani nimistöä ja vertaan sen toimivuutta erilaisiin luokittelu- ja analyysimalleihin. Teen myös eroa perinteisen nimistön ja tutkimani nimistön välille.

2.1 Nimistöntutkimus

Nimistöntutkimus (onomastiikka) tutkii erisnimiä (propreja). Erisnimet ovat yksilöiviä nimiä, joiden avulla erotellaan samanlaisia kohteita toisistaan ja joilla on vain yksi referentti. (Ainiala ym. 2008: 12-13.) Jokaisella erisnimellä on oma identifioiva merkityksensä. Nimen halutaan siis ilmentävän tiettyä identiteettiä, oli kyseessä sitten paikka tai henkilö. Sjöblom (2008:52) tekee eron proprien ja appellatiivien välille sillä, että proprien tehtävä on yksilöidä ja appellatiivien tehtävä taas luokitella sanoja. Yleensä erisnimet annetaan suoraan, eivätkä ne muodostu appellatiiveista propriumalla (Kiviniemi 1975: 12). Kun tuotteen, asian tms. identiteettiä halutaan vaihtaa, muutetaan nimeä niissä tapauksissa, missä se on mahdollista (Sjöblom 2006: 32). Tämä tarkoittaa sitä, että jollekin tuotteella keksitään uusi tuotenimi, jonka tarkoitus on muuttaa myytävän tuotteen imagoa. Jos virallinen nimenvaihto ei ole nimistössä mahdollista, ihminen yleensä luo esineelle tai asialle sitä hänen mielestään paremmin kuvaavan sanan.

Nimistöntutkimus on perinteisesti keskittynyt paikannimistön (toponymia) ja henkilönnimistön (antroponymia) tutkimiseen, ja muiden nimistöjen tutkimus on Sjöblominkin (2006: 32) mukaan jäänyt vähäiseksi. "Nimistöntutkimuksen perusteet" - kirjassa (Ainiala, Saarelma, Sjöblom 2008) esitellään ja käydään läpi Suomen nimistöntutkimuksen historiaa ja tutkimuslinjoja. Kaupallista nimistöä, jota on tutkittu kokonaisuudessaan vain jonkin verran, esitellään tämän kirjan lisäksi ainakin "Toiminimien toimenkuva: suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktio" - kirjassa (Sjöblom 2006). Erikseen on tutkittu myös muun muassa aseiden, eläimien, junien ja satuolentojen nimiä. Tämä kertoo jo siitä, että perinteinen nimistönjako ei anna tarvittavia apuvälineitä jäsentämään

koko ajan laajenevaa nimistöämme. Nimistöntutkimisessa on tutkittu myös ihmisten nimitaitoa. Näiden tutkimusten avulla on pyritty selvittämään esimerkiksi sitä, millaisten paikkojen nimiä ihmiset osaavat ja kuinka paljon he niitä käyttävät. (Ainiala ym. 2000: 330-331.)

Sosiolingvistiikan menetelmillä tutkitaan yleisesti puhuttua kieltä ja siinä esiintyviä eri kieliyhteisöiden variaatioita. Erilaisilla variaatioanalyysillä pyritään löytämään vastauksia muun muassa seuraavanlaisiin kysymyksiin: mitä kielellinen variaatio on ja mitä se kertoo kielestä ja miten ajallinen, alueellinen ja sosiaalinen variaatio liittyvät toisiinsa (Nuolijärvi 2000: 15). Sosiolingvististä nimentutkimusta voidaan kutsua joko sosio-onomastiikaksi tai sosio-onomastiseksi tutkimukseksi. Sosio-onomastinen tutkimus vahvistui Suomessa vasta 1990-luvulla paikannimistöä tutkittaessa. Pioneerityönä tutkimusalalla Suomessa pidetään Harlingin, Slotten ja Zilliacuksen nimitaitotutkimusta *Sociologiska namnstudier* vuodelta 1973. Tutkimuksessa selvitettiin, kuinka eri-ikäiset miehet ja naiset osasivat asuinkylänsä nimiä. Erityisenä tutkimuskohteena oli saada selville, kuinka laajoja olivat ne alueet, joilta nimiä osattiin, ja nimenosaamissyöt. Paikannimiä osataan Slotten (1973) mukaan viidestä eri syystä: paikan omistus, käyttö, tapahtuma, sijainti ja nimen muoto. Tässäkin tutkimuksessa tarkoituksena oli selvittää, millaisia taitoja ja ominaisuuksia tarvitaan tulkitsemaan ryhmäliikuntatuntien nimiä: onko omalla iällä, harrastushistorialla, koulutuksella tai sukupuolella merkittävää painoa nimenosaamisessa? Tässä tutkimuksessa tehty kenttäkeruu oli olennainen osa sosio-onomastista tutkimusta.

Perinteisesti sosiolingvistiikka on jaettu kahtia. Toinen puoli tutkii yksilöä ns. mikrotasolla ja toinen puoli yhteisöä makrotasolla. Makrotasolla kiinnostuksen kohde on enemmän kieliyhteisössä tapahtuneissa muutoksissa, funktioissa ja kielellisissä asenteissa. Viime vuosikymmeninä on kuitenkin tultu tutkimuksen suhteen siihen tulokseen, että kummatkin tasot ovat koko ajan läsnä tutkimustilanteissa, eikä niitä enää voida erottaa toisistaan yhtä karkeasti kuin ennen tutkittaessa kieltä sosiaalisena ilmiönä (Nuolijärvi 2000: 15). Näihin kahteen eri tasoon liittyy myös sosiolingvististen tutkimusten perinteinen ryhmittely, joilla yksilöitä on pyritty luokittelemaan. Ensimmäinen tapa on jakaa yksilöt sosiaaliluokkajaan mukaisesti, jolloin jako perustuu ammattiin, tuloihin ja koulutukseen. Joskus tällaisessa jaossa otetaan huomioon myös vanhempien taustat. Tällainen jaottelu on kuitenkin hyvin staattinen ja aiheuttaa monenlaisia kysymyksiä jaottelun täsmällisyydestä ja virheittämyydestä. Mihin sosiaaliryhmään kuuluu esimerkiksi afgaanilääkäri, joka tekee Suomessa siivoojan töitä? Tai kuuluvatko samaa työtä tekevät samaan sosiaaliseen ryhmään, vaikka heidän elämänsäpiirinsä ovat täysin erilaiset? (Hanna Lappalainen 2003: 75-76.) Tähän ratkaisuksi on ehdotanut sosiaalisia verkostoja (*social network*) Lesley Milroy (1987). Tämän ajatuksen lähtökohta on se, että verkosto muodostuu ihmisen sosiaalisista kontakteista; niistä joiden kanssa yksilö on vuoro-

vaikutuksessa. Sosiaaliset verkostot kuitenkin limittyvät enemmän tai vähemmän sosiaaliluokkiin ja muokkautuvat niiden mukaan, joten myöskään Milroyn teoria ei ole ongelmaton.

Empiirisessä tutkimuksessa pyritään tarkastelemaan muuttujia, mutta niiden vaikutuksista on oltu jo pitkään erimieltä. Taustamuuttujista etenkin sukupuolta on tutkittu paljon. Lappalaisen (2004: 37-39) mukaan sukupuoli ei välttämättä ole kuitenkaan oikea taustamuuttuja, vaan sosiaaliset verkostot, jotka eroavat huomattavasti toisistaan. Muita taustamuuttujia hieman ristiriitaisen sukupuolen lisäksi ovat ikä, alueellinen tausta, koulutus ja ammatti. Näiden yleisien muuttujien lisäksi Lappalainen (2004: 34-41) nimeäisi vielä tilanteiden vaihtelun.

Tässä tutkimuksessa kiinnitän itse huomiota laaja-alaisesti yksilön taustoihin. Merkityksellisiä taustoja tässä tutkimuksessa ovat yksilön koulutus, nykyinen työtehtävä, mutta myös sosiaaliluokkien tai -ryhmien ulkopuolinen taustatieto: harrastukset, ikä ja sukupuoli. Saatujen tietojen perusteella muodostan erilaisia ryhmiä, joilla on yksi tai useampi yhteinen, merkittävä ominaisuus. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kyselylomakkeesta saaduilla tiedoilla, millä ominaisuuksilla on merkitystä tämän kyseisen nimistön tulkitsemisen kanssa. Yksi ryhmäjako, jota hain kyselylomakkeella ja joka esiintyi vahvasti aineiston analyysissä, oli liikkujat vs. ei-liikkujat. Lähtöoletukseni tälle vastakkain asettelulle on se, että liikkujat, joilla on siis aktiivinen harrastushistoria, pystyvät tulkitsemaan tutkittavaa nimistöä ei-liikkujia paremmin, sillä tälle puhujaryhmälle liikunnallinen sanasto ja nimistön muodostuminen on tutumpaa. Toisenlainen sosiaalinen verkosto on naiset/miehet. Jaottelen vastaajat myös eri ikäluokkiin

2.2 Kansanlingvistiikka

Kansanlingvistiikka on nuori tutkimusala, joka on syntynyt 1980-90 -luvulla dialektologian ja sociolingvistiikan maastoon (Mielikäinen-Palander 2002: 90), vaikkakin jo 1960-luvulla Yhdysvalloissa ehdotettiin, että variaatioon lisäksi tulisi tutkia sitä, miten ihmiset suhtautuvat ja reagoivat kielen variaation ja muutokseen (Niedzielski & Preston 2000: 2). Kansandialektologia (engl. *perceptual dialectology*) tutkii maallikoiden, eli ei-lingvistien, murreasenteita ja -käsityksiä ja kansanlingvistiikassa huomio keskittyy maallikoiden kielikäsitteeseen yleisesti. Maallikoiden mielipiteet kielestä perustuvat suurelta osin heidän tiedostamattomiin asenteisiin. Näistä asenteista kumpuavat mielipiteet on yleensä opittu sosiaalistumisen kautta. Juuri ne pitävät yllä kielen kehitystä ja muutosta. Kansanlingvistiikan avulla onkin siis periaatteessa mahdollista arvioida tulevia kielenmuutoksia sekä ymmärtää jännitteitä joidenkin kielenpuhujaryhmien välillä. (Mielikäinen & Palander 2002: 88; Vaattovaara 2009: 26, 30; Vaattovaara & Soininen-Stojanov 2006: 224, 226.)

Koko kansanlingvистisen teorian (ja oman tutkimukseni) lähtökohtana on Prestonin (1996: 54-59, 2002: 62-64) teoria siitä, että tavallisten ihmisten, eli maallikoiden, käsitys sekä asenteet kielestä poikkeavat merkittävästi kielentutkijoiden käsityksistä. Lingvisti näkee kielen kattokäsitteenä kaikille mahdollisille kielen ilmiöille ja variaatio kuuluu kielen luonteeseen, eikä siihen näin suhtauduta arvottavasti. Erona lingvистeihin, maallikko käsittää kielen hierarkiaksi, jonka ylin taso on täysin virheetön kieli. Alemmilla tasoilla sijaitsevat murteet sekä jollain tavalla virheellinen kieli. (Preston 2002: 62-66; Vaattovaara & Soininen-Stojanov 2006: 225). Kansanlingvистisesti maallikon metakielestä on eroteltavissa kaksi eri tasoa: ensimmäisen tason metakieli koskee selvästi kieltä ja sen elementtejä. Toisen tason metakieli taas heijastelee kielenkäyttöön ja kielenkäyttäjiin liittyviä asenteita ja uskomuksia. (Niedzielski & Preston 2000: 302-314). Jos maallikko luonnehtii kielenmuotoa esimerkiksi ylimieliseksi tai ärsyttäväksi on kyseessä toisen tason metakieli. Tässä tutkimuksessa liikutaan paljon toisen tason metakielessä, eli vastaajien vastauksista pystyy poimimaan suoraan heidän asenteitaan. Kansanlingvistiikan avulla pyritäänkin tutkimaan myös maallikoiden tiedostamattomia asenteita, ei pelkästään yhteisessä tiedossa olevia käsityksiä ja ajatuksia kielestä. Esimerkiksi Preston itse on tutkinut amerikkalaisten käsityksiä miellyttävästä ja korrektista amerikkanelannin murteesta (Preston 1989). Tutkimuksessa vastaajat saivat järjestää murteita erilaisiin järjestyksiin niin paremmuuden, miellyttävyyden kuin korrektiudenkin kannalta. Vastaavasta omassa tutkimuksessanikin on kyse. Itse pyydän vastaajia arvottamaan tuntien nimiä niiden informatiivisuuden, houkuttelevuuden ja ”paremmuuden” mukaan. Suomessa kansanlingvистiset tutkimukset ovat tähän mennessä keskittyneet erityisesti kansandialektologiaan. Tutkimusta on tehty monilla eri murrealueilla. Kansanlingvистisten keinoin on tutkittu myös muun muassa slangin määrittelyä.

Maallikoiden kieltä koskevat havainnot Preston (1996: 40-41) jakaa neljään eri ns. ulottuvuuteen. Nämä ulottuvuudet on suomeksi kääntänyt mm. Mielikäinen (2005: 98). Käytän suomennoksista mielestäni omaan tutkimukseeni parhaiten soveltuvia termejä. Ensimmäinen ulottuvuuksista on saatavuus (*availability*), mikä kertoo millä tavalla maallikko käsittelee kielen ilmiöitä; itsenäisesti omasta aloitteesta vai kielentutkijan pyynnöstä ja tämän avustuksella. Omassa tutkimuksessani en siis tutki nimistöä ja sen merkitystä tutkimuksen ulkopuolisessa tilanteessa, vaan avustan maallikoita aiheen käsittelyssä. Toinen ulottuvuus on pintapuolinen tarkkuus (*accuracy*). Tämä ulottuvuus arvioi maallikon havainnon todellisuutta. Toisen ulottuvuuden tarkennuksena toimii kolmas ulottuvuus, yksityiskohtaisuus (*details*). Tämä ulottuvuus merkitsee havaintojen yksityiskohtaisuutta. Viimeinen ulottuvuus on hallinta (*control*), mikä mittaa sitä, kuinka hyvin maallikko pystyy jäljittelemään tai tuottamaan puhettavan mukaista kieltä. Voisi helposti luulla, että viimeinen ulottuvuus ei pysty ylittämään perinteisiä kansandialektologian rajoja helposti ja että se on käytännöllinen

vain puhuttua ääntä (murretta) tutkittaessa. Tässä tutkimuksessa en kuitenkaan tutki nimistön variantteja tai sen käyttöä erilaisissa sosiaalisissa ryhmissä, joten Prestonin neljäs ulottuvuus jää tämän tutkimuksen osalta huomioimatta. Mielenkiintoni ja tutkimukseni keskittyvät toisen ja kolmannen ulottuvuuden teemoihin: kuinka hyvin ja kuinka tarkasti maallikko pystyy tulkitsemaan nimistöä?

Kansanlingvistisiä asennetutkimuksia on tehty Suomessa vain muutamia 70-luvulta alkaen. Vasta uudella vuosituhanella tällaisia asennetutkimuksia on tehty määrällisesti enemmän. Asenteita tutkitaan perinteisesti sosiaalipsykologian alalla. Perinteisen mentalistisen käsityksen mukaan asenteet ovat mentaalinen tila, taipumus tai alttius suhtautua positiivisesti tai negatiivisesti johonkin asiaan, henkilöön, tapahtumaan ym. (Deprez - Persoons 1987: 125–126; Pälli 1999: 125). Salomaa (1981:60) määrittelee asenteen sisäiseksi reaktioksi, joka tulee esille ihmisen ilmauksissa. Asenne voi olla niin tiedostettu kuin tiedostamatonkin:

”1) Asenne on sisäinen reaktio, jota välttämättä ei havaita.

2) Asenne on arvostava ja sillä on määräsuenta; tavallisesti se on positiivinen tai negatiivinen.

3) Yleensä asenteen kohteeseen voidaan havaita myös ulkoinen reaktio.

4) Asenne on hankittu tai opittu. Asenteella on emotionaalinen luonne.”

(Salomaa 1981: 60.)

Itse näen asenteen tässä tutkimuksessa tiedostettuna ja itse opittuna. Avoimien kysymysten avulla maallikot pystyivät kertomaan avoimesti nimistöön liittyvistä asenteistaan ja mielipiteistään.

Tavallisin asennetutkimusten käyttämä metodi on puhenäytteiden arviointitesti, jossa käytetään adjektiivipareja, kuten esimerkiksi hyvä/huono. Tässä tutkimuksessa ei luonnollisestikaan tutkita puhuttua kieltä, eikä erilaisia variaatioita, joten kyselylomake poikkeaa normaaleista käytänteistä. Kansanlingvistiikassa asenteita on usein tutkittu Osgoodin (1957: 76-188) *semanttisen differentiaal*in avulla. Kyseessä on asteikko, jonka ääripäinä ovat erilaiset vastakohtaparit (esim. *nainen-miesmäinen*). Tämä on esimerkiksi kyselylomakkeissa oiva työkalu, jonka avulla saadaan helposti esille maallikoiden asenteita. Tässä tutkimuksessa olen kuitenkin jättänyt semanttisen differentiaalin huomiotta, sillä en uskonut, että olisin saanut sen avulla esille yhtä laajasti maallikoiden asenteita ja ajatuksia nimistöä. Olisin toki voinut luoda asteikon, jonka ääripäinä olisi voinut olla esimerkiksi houkutteleva-luotaantyöntävä, rohkea-kesy, vaikea-helppo jne. Näillä valmiiksi rajatuilla tuloksilla olisin voinut tutkia hyvin pintapuolisesti vastaajien asenteita ja vastausten todellisuutta ja tarkkuutta. Kansanlingvistiset tutkimukset sijoitetaan yleensä tutkimusmetodeiltaan suoriin menetelmiin (engl. *direct approaches*), mikä tarkoittaa sitä, että vastaajilta kysytään suoraan heidän käsityksestään kielestä. Käytän suoria menetelmiä myös tässä tutkimuksessa, niin kuin olen edellisissä

kappaleissa jo maininnut. Mielenkiintoista olisi kuitenkin ollut kokeilla myös laadullista menetelmää (engl. *societal treatment*), jolloin vastaajia ja heidän kieliänsenteitaan olisi tutkittu spontaaneissa tilanteissa ilman tutkijan läsnäoloa.

2.3 Nimien merkitys

Sjöblomin mukaan nimen merkityssuhteet voidaan määritellä sen perusteella, millainen suhde nimellä on kognitiivisiin alueisiin. Tämän luokittelun mukaan ryhmiä on neljä: suora, epäsuora, pakattu ja katkaistu merkityssuhde. (Sjöblom 2006: 203-204). Sjöblom on itse käyttänyt tätä luokittelua yritysnimissä, mutta se soveltuu myös muidenkin kaupallisten nimien luokitteluun. Tässä aineistossa olen soveltanut Sjöblomin luokittelua niin, että ns. suoraan nimetyt tunnin nimet kertoivat suoraan tunnin sisällöstä. Niiden merkityssuhde nimen tarkoitteeseen oli selkeä, esimerkiksi *Boxing*. Mielestäni nimi voi omata suoran merkityssuhteen kielestä huolimatta. Merkityssuhde ei muutu kielen mukana, vaan kyse on nimen suhteesta sen tarkoitteeseen. Esimerkiksi *Boxing* ilmaisee suoraan, mitä tunnilla on tarkoitus tehdä. Kieli itsessään ei vaihda tunnin sisältöä eikä nimen merkitystä. Joidenkin ryhmäliikuntatuntien nimet voivat muodostua helposti tunnistettavissa olevista liikuntamuotojen nimityksistä jolloin tuntien nimet ovat jo niin vakiintuneita yleiskieleen, että niiden merkityssuhteita on turha tarkastella enempää (esim. *Aerobic*, *Pilates*). *Cardio Step Intervalin* tunnin nimen jokainen nimenosa taas kertoo selkeästi tunnin sisällöstä, kunhan käsitteet ovat entuudestaan tuttuja: *Cardio* sanan käänös tarkoittaa sydäntä, mutta kun puhutaan cardioliikunnasta, sillä tarkoitetaan aerobista liikuntaa. Toisin sanottuna cardiovaskulaarinen treeni on sydän ja verenkiertoelimistöä kehittävä treeni. Tämä tarkoittaa käytännössä siis kestävyyttä kehittävää urheilua. *Step* ('askel') viittaa taas tuntiin, jossa liikutaan steppilautaa apuna käyttäen. Intervalleilla taas tarkoitetaan kova- ja hidaskäveltyksen vuorottelua ja lyhyitä palautuksia. Näin ollen kyseisen tunnin nimi ei jätä mitään paljastamatta, jos termistö on edes kohtalaisesti hallussa. Puhuttaessa siis suorasta merkityssuhteesta todetaan vain se, että tunnin nimi vastaa tarkasti tunnin sisältöä. Suoraan tunnin sisällön mukaan nimettyjen nimien avulla asiakkaat voivat suunnata juuri sellaiselle tunnille kuin haluavat. ELIXIAN koko tarjonnasta 19 nimellä on suora merkityssuhde.

Epäsuoran nimeämisen tarkoituksena on taas luoda ja herätellä mielikuvia tunnin sisällöstä. Nimi voi olla metaforinen, metonyyminen tai symbolinen (Sjöblom 2006: 204). Esimerkiksi ELIXIA *Shape* viittaa nimellään muotoihin ja (vartalon) muotoiluun, mutta ei anna tarkkaa informaatiota siitä, millainen tunti on kyseessä. Epäsuoraan nimetyt tunnin nimet eivät olekaan merkitykseltään yhtä informatiivisia kuin suoraan nimetyt tunnin nimet. Tällaiset epäsuoraan nimetyt tuntien nimet

antavat liikkumavaraa tulkinnoissa: nimien tärkein tarkoitus on herättää kuluttajassa positiivisia tunteita, jotka aktivoivat hakemaan lisätietoja tunteista. Epäsuoraan nimettyjen tuntien sisällöt saatavat jäädä epäselviksi pelkän nimen perusteella, mutta viimeistään tuntisisältöjen lukeminen paljastaa joitakin nimenantojen syitä.

Joskus nimet muodostetaan käyttämällä osia useista eri sanoista. Tällöin nimen merkityssuhde on pakattu. Tällainen merkityssuhde sisältyy esimerkiksi tuotenimeen *Marli*, joka koostuu sanoista marja ja likööri (Sjöblom 2006: 219, 223). Toisinaan nimi ei taas herätä mitään mielikuvia nimetyksestä asiasta, vaan sen ainut tehtävä on identifioida tarkoite. Tällöin nimen merkityssuhde on katkaistu.

ELIXIAN tarjonnasta keväällä 2013 25 nimeä oli nimetty suoraan ja 11 nimeä epäsuoraan. Kahdeksalla ELIXIAN ryhmäliikuntatunnilla taas oli katkaistu merkityssuhde nimen tarkoitteeseen. Ainuttakaan **pakatun merkityssuhteen** omaavaa nimeä ei tästä aineistosta löytynyt. Käytän tätä merkityssuhteisiin perustuvaa jaottelua ryhmäliikuntatuntien nimien merkityksiä käsiteltäessä. Jaottelen nimiä myös niiden funktioiden mukaan. **Funktioista luvassa lisää** seuraavassa kappaleessa.

2.4 Kaupallisten nimien erityispiirteitä

Liikuntakeskusten tuntikalenter**eissa esiintyvää** nimistöä ei ole tutkittu aiemmin, joten mitään valmiiksi annettua mallia sen tutkimiseen ei ole olemassa. Ryhmäliikuntatuntien nimiä voi kuitenkin rinnastaa kaupallisiin nimiin. Kaupallisia nimiä ovat yritysten, tuotteiden ja tavaramerkkien nimet (Sjöblom 2006: 33). Kaupallisten nimien **tarkoitus on** yksilöidä tuotteet, antaa tietoa ja herättää mielikuvia kuulijassa. Kaupallisia nimiä tutkittaessa onkin otettava huomioon ne erityispiirteet, jotka erottavat kaupalliset nimet muista nimistöistä. Nimien takaa löytyy erilaisia kaupallisia tavoitteita, sillä ne on tarkoitettu toimimaan taloudellisessa ympäristössä, jossa on omat vaatimuksensa. Kaupallisten nimien tavoitteisiin liittyvät kiinteästi nimien eri funktiot. Nimen tärkein funktio on tietenkin yksilöivä funktio, joka erottaa proprin appellatiiveista. Muita nimen funktioita ovat informatiivisuus, houkuttelevuus, individualisointi, persoonallisuus, integrointi ja käytännöllisyys. (Sjöblom 2006: luku 9, ks. myös s. 251-252.) Informatiivisen funktion omaavan nimen on tarkoitus tarjota nimensä mukana lisätietoja yrityksestä tai tuotteesta. Yritysnimistä puhuttaessa houkuttelevan funktion tarkoitus on saada ihmisiä yritykseen, kun taas omassa aineistossani kyse on ihmisten saamisesta ryhmäliikuntatunneille. Se, kuinka paljon enemmän ihmiset arvostavat nimen informatiivisuutta verrattuna houkuttelevuuteen, on asia, jota tutkin tarkemmin kyselylomakkeellani.

Individualisoivassa funktiossa nimi pyritään inhimillistämään muotoilemalla siitä henkilönimeä muistuttava tai vastaava (esim. *Elisa*). Persoonallinen funktio ilmenee silloin, kun nimi viit-

taa mielikuvituksellisesti nimen keksijään (Sjöblom 2006: 70). Persoonallinen funktio toteuttaa mielestäni osaksi houkuttelevuuden funktiota kekseliäisyydellään. Tässä aineistossa yksikään nimistä ei toteuta persoonallista funktiota. Myöskään integroiva funktio ei nouse esille tämän aineiston analyysissä. Kyse on yrityksen tai tuotteen yrityksestä yhdistyä nimen avulla johonkin maantieteelliseen alueeseen tai kulttuuriin (esim. *Lahden Autokori*). Käytännöllistä funktiota toteuttavat nimet ovat yleensä helppo lausua ja niissä on kiinnitetty erityisesti huomiota nimen pituuteen ja erottuvuuteen. Jätän tämän funktion huomiotta analyysissäni, sillä se ei mielestäni sovellu tämän nimistön tutkimiseen. Jättämällä pois tämän funktion vältyn tulkinnallisilta virheiltä. Tulkinnallisia virheitä olisi voinut syntyä esimerkiksi käsitellessäni yhtä aikaa houkuttelevaa ja käytännöllistä funktiota, joiden erot ovat hienon hienoja osissa nimiä. Keskityn tutkimuksessani enimmäkseen nimien informatiivisuuteen ja houkuttelevuuteen: näiden varaan olen rakentanut myös kyselylomakkeen.

Ryhmäliikuntatuntien nimiä voidaan niiden kaupallisuuden vuoksi tarkastella samanlaisesta näkökulmasta kuin yritysnimiä ja tuotenimiä eli selvittämällä, minkälaisia nimen muodon ja tarkoituksen välisiä merkityssuhteita nimet kielenpuhujassa herättävät. Näkökulma voisi olla myös etymologinen, jolloin selvitettäisiin ensisijaisesti, mitkä ovat olleet perusteina nimenannolle nimenantotilanteessa. Jokainen tulkinta pitäisi varmistaa kyseisen tuotenimen omistajalta tai selvittää muilla keinoilla yhtä tarkasti. Tuotenimien tutkimisessa on keskitytty vahvasti juuri tähän aiheeseen. Eroa on tehty myös tavaramerkkien ja tuotenimien välille. Sjöblomin (2006) mukaan tuotenimet ja yritysnimet sekoittuvatkin useasti ajattelussa. Nina Janichin mukaan yritysnimet, tavaramerkit ja tuotenimet pitää pystyä erottelemaan. Hänen mukaansa esimerkiksi *Daimler-Chrysler* on yritysnimi, *Mercedes-Benz* tavaramerkki ja *Mercedes-Benz Sprinter* tuotteen nimi (Janich 1999: 48-49, 51). Tässä tutkimuksessa en analysoi tavaramerkkien ja tuotenimien eroja, vaan linjaan kaikki aineiston nimet tuotenimiksi, sillä mikään tutkimus ei ole antanut yksiviitteistä ja perusteltua linjausta tälle.

Useimmat paikannimet ovat yhdyssanan muotoisia kaksiosaisia yhdysnimiä, joissa on kaksi nimenosaa: perusosa ja määriteosa. Perusosa on tavallisimmin nimetyn paikan lajin ilmaiseva appellatiivi (mm. *metsä, joki, meri, laakso*) (Ainiala, Saarelma, Sjöblom 2006: 96). Proprien tehtävänä on taas yksilöidä. Tällaista erottelua perusosaan ja määriteosaan kutsutaan syntaktis-semanttiseksi luokittelumalliksi. Vaikka ryhmäliikuntatuntien nimistä on periaatteessa helppo erottaa perusosa, joka ilmaisee tunnin lajia, esimerkiksi *dance, step, aerobic* sekä *jumppa* ja *treeni*, näitä perusosia ei juurikaan käytetä. Sjöblom on ehdottanut myös toisenlaista luokittelumallia, jota hän on toteuttanut esimerkiksi yritysnimien kohdalla. Tätä funktionaalisen-semanttista luokittelumallia ei kuitenkaan voida käyttää tämän nimistön kohdalla, sillä yritys- ja tuotenimien väliset erot ovat liian suuria. Ky-

seinen luokittelumalli perustuu neljän erilaisen nimenosan erotteluun. Näitä nimenosia ovat yksilöivä, liikeidean ilmaiseva, täydentävä ja yritysmuodon tunnus. Kyseisessä luokittelumallissa korostuu liiaksi juuri yritysnimien rakenne, eikä sitä siten voi soveltaa ryhmäliikuntatuntien nimien tutkimiseen.

Nimistön jaottelussa ongelmia tuottavat sekakielisyys ja appellatiivien ja proprien erottaminen. Itse luen selvästi erisnimiksi tämänkaltaisissa nimistöissä *Les Mills* -nimen sekä kuntokeskuk- sen tai kuntoiluvälineen oman nimen (esim. *Gymstick* ja *Fitball*), kun ne on liitetty osaksi liikunta- tunnin nimeä. Näissä tapauksissa eri sanojen propriisuus perinteisen nimistöntutkimuksen silmin nousee selvästi esille, sillä yritysnimet ovat selkeästi erisnimiä (Sjöblom 2006: 36) ja ne muistutta- vat henkilönimiä enemmän kuin tuotenimet. Tuotenimet voivatkin liukua luonnollisesti ihmisten puheessa appellatiiveiksi. Liikuntaa harrastava voisi yhtä hyvin sanoa, että käy tansseissa Kalliossa, kuin että käy *pumpissa* Satsilla.

2.5 Kulttuurinen lukutaito

Kulttuurinen lukutaito (*cultural literacy*) yhdistetään usein lukutaidon heikentymiseen ja koulutuk- sen tasoon. Käsite on kuitenkin laajentunut vuosikymmenten varrella. Kulttuurinen lukutaito on taitoa osata lukea, ymmärtää ja vertailla **kulttuureja** keskenään paikoissa ja tilanteissa, joissa kult- tuurit ovat kietoutuneet toisiinsa. Sen avulla ihminen pystyy toimimaan monissa nopeasti vaihtuvis- sa ja nopeasti muuttuvissa tilanteissa tehokkaasti. Se on kulttuurista havaintokykyä sekä päättelyky- kyä, minkä avulla kyetään ymmärtämään puhetta ja kieltä. Kulttuurisen lukutaidon siirtäminen ja opettaminen eteenpäin onkin nykyisen koululaitoksen suurimpia haasteita, sillä se on tarpeellinen niin työelämässä kuin arjen normaaleissa kohtaamisissa ja askareissakin. (Wood, Landry & Bloom- field 2006:20). Ihminen on tarvinnut kulttuurista lukutaitoa jo kauan aikaa, mutta tänä päivänä se on ihmisen selviytymisen kannalta melkein yhtä tärkeä taito kuin perinteinen kirjoitus- ja lukutaito. Kulttuurinen lukutaito on nyky-yhteiskunnassa tarpeellinen taito maahanmuuttajien ja ulkomailla asuvien lisäksi myös kantaväestölle.

Kulttuurisen lukutaidon avulla voidaan kerätä arvokasta kulttuurista pääomaa (*cultural capi- tal*), jonka avulla voidaan ymmärtää paikallista ajattelutapaa ja voidaan toimia kunnolla uudessa ympäristössä. Monikulttuurisuuden lisääntyminen useimmissa maissa vaatii myös kulttuurista luku- taitoa kantaväestöltä. Sen avulla voimme tulla paremmin toimeen keskenämme ja ymmärtää toisi- amme sujuvammin. Kohtaamisien yhteydessä opimme myös tarkastelemaan ja ymmärtämään omaa

kulttuuriamme uudella tavalla. Robert Young on todennut (1996: 197), että kaikille yhteistä maailmaa ei voida rakentaa niin, että ainoastaan maahanmuuttajat mukautuvat isäntämaiden yhteiskuntaan. Muutos vaatii sen, että myös isäntämaiden yhteiskunta mukautuu maahanmuuttajiin. Näin kummatkin osapuolet tulevat tietoisiksi ongelmista, joita eri kulttuurien välillä on.

Kulttuurinen lukutaito ja kansanlingvistiikka limittyvät mielestäni osittain toistensa kanssa, sillä juuri kansanlingvistiikan avulla pyritään tutkimaan kieltä erilaisia konteksteja vasten. Näin voidaan arvioida, millaisia muutoksia kielessä voi tapahtua ja ymmärtää eri kielenpuhujaryhmien välisiä jännitteitä. Uskaltaudun venyttämään kulttuurisen lukutaidon käsitettä jo entisestään. Kulttuurinen lukutaito on kulttuurien välistä osaamista, jolla tarkoitetaan yleensä valtaväestöä ja maahanmuuttajia. Kuten jo edellä mainitsin, kulttuurinen lukutaito alkaa kuitenkin olla jo tarpeellinen taito valtaväestöllekin. Oman kulttuurimme sisällä on monia muita erilaisia kulttuureja, joiden näkyvyys alkaa olla niin hallitsevaa tai arkipäivässä esiintyvää, että selviytyminen arjessa ei ole enää kenellekään itsestäänselvyys. Valtaväestön edustajat joutuvat päivittäin kohtaamisiin erilaisten kulttuurien ja aiheiden kanssa, joista heidän täytyy olla perillä, jotta he ovat ”sosiaalisesti hyväksytyjä” omassa sosiaalisissa ryhmissään. Ryhmän määrittelevät mielestäni työ ja lähipiiri. Liikunta-alan saavuttaessa lisää suosiota siihen kuuluva sanasto alkaa olla jo niin yleistä, että kaikkien liikuntasalien asiakkaiden ja muualla treenaavien oletetaan automaattisesti ymmärtävän liikunnallista sanastoa, jota esiintyy ryhmäliikuntaketjujen nimistössä. Osa näistä nimistä on jo niin yleistyneitä, että niitä käytetään ilmaisemaan tietynlaista liikuntamuotoa. Tästä esimerkkinä termi *pumppi*. Se on lähtöisin *BodyPump* nimestä. Pelkällä pumpilla tarkoitetaan nykyään puhekielessä tuntia, jossa kehitetään lihaskuntoa tangolla ja irtopainoilla. ELIXIAlla vastaavanlainen tunti on *ELIXIA Power*, mutta asiakkaat kutsuvat sitäkin sitkeästi ”pumppitunniksi”.

Kim Young kutsuu isäntämaan kieltä sosiaaliseksi valuutaksi (*social currency*), jonka avulla voidaan aktiivisesti osallistua uudessa elinympäristössä (Kim 2001). Liikunta-alan tai ryhmäliikuntaketjujen käyttämä sanasto/nimistö ei tietenkään ole ainoa tai tärkein asia, joka vaatisi kulttuurista lukutaitoa tai edes lankeaisi normaalisti koko käsitteen alle, mutta haluan tuoda esille mieltäni askartavan kysymyksen: kuinka paljon ja kuinka laajaa kulttuurista lukutaitoa ihminen tarvitsee, jotta hän voi navigoida onnistuneesti omassa kulttuurissaan?

3 NIMITAITOTUTKIMUSTA ELIXIAN NIMISTÖSTÄ

Nimien tulkitseminen on oikeiden assosiaatiosuhteiden oivaltamista ja nimen merkityksen valjastamista sen oikeaan käyttöön. Tässä kappaleessa analysoin kyselylomakkeen avulla saatuja vastauksia kahdesta eri näkökulmasta. Ensimmäisenä analysoin nimien tulkitsemista. Keskityn tarkastelemaan sitä, kuinka hyvin vastaajat ovat ymmärtäneet tuntien nimien merkityksiä ja merkityssuhteita sekä sitä, löytyykö tuloksiin jotakin yhteistä tekijää tai selitettä. Suurin osa kyselylomakkeen kohdista koskee asennetutkimustani, mutta kohdat yhdeksän ja kymmenen mittaavat nimitaitoa eli sitä, kuinka hyvin nimiä osataan tulkita. Olen koonnut kaikki vastaukset yhteiseen taulukkoon, jossa olen erotellut miesten ja naisten vastaukset toisistaan. Se, minkälaisilla taustoilla oikeita vastauksia on saatu tai tiedetty, on tarkasteluni alla. Lähtökohtaisesti vertailen miesten ja naisten välisiä vastauksia, mutta tämän lisäksi olen luonut muitakin ryhmiä, joiden vastauksia vertailen. Näitä ryhmiä määrittelevät:

- Vastaajan ikä
- Englanninkielen tyydyttävä osaaminen vs. englanninkielen kiitettävä osaaminen
- Ei koskaan jäsenyyttä missään liikuntakeskuksessa vs. ollut joskus jonkun keskuksen jäsen.

Tämän lisäksi nimistä on toki löydettävä niitä ankkurikohtia, jotka ovat auttaneet oikeissa tulkinnoissa. Näitä kohtia ovat muun muassa nimien merkityssuhteet, kielen valinta sekä tietyt assosiaatiosuhteet.

Lopuksi pysähdyn tutkimaan lyhyesti ryhmäliikuntakalentereita genre-näkökulmasta. Tätä varten kyselylomakkeessa (Liite 1) on kohta 11. Ryhmäliikuntakalenterit eivät muodostu vain ryhmäliikuntatuntien aikatauluista vaan myös monista muista nimistä, kirjaimista ja tietenkin erilaisista asetteluista, joihin en kuitenkaan tässä puutu.

Koska materiaalissa esiintyy paljon englanninkielisyyttä, näin tarpeelliseksi kääntää nimiä suomeksi jo kandidaatin tutkielmassani (Salo 2012). Jotkin englanninkieliset nimet (tai sanat) ovat jo vakiintuneet suomen kielen sanastoon, jolloin niillä on omat merkityksensä tulkintojen kannalta. Englanninkielisten nimien kääntäminen aiheuttaa myös joissain tapauksissa monitulkintaisuutta, sillä ne voivat käännöksestä riippuen olla joko substantiiveja tai verbejä. Kääntäessäni tuntien nimiä olen ottanut huomioon tunnin sisällön ja pyrkinyt sen kautta perustelemaan käännökseksi. Pureudun nimistön englanninkielisyyteen tarkemmin analyysissäni.

3.1 Nimien sukupuolittumisesta

Kyselylomakkeen (Liite1) kohdassa yhdeksän pyysin vastaajia lajittelemaan tunnit nimien mukaan miehille tai naisille tarkoitettuihin tuntikategorioihin. Välivaihtoehdoksi laitoin myös ”ei väliä”-kategorian, sillä tunnit olivat sisällöltään kuitenkin periaatteessa kaikille tarkoitettuja (aivan niin kuin Inka Hasekin haastattelussa mainitsi). Näillä tuloksilla voitiin havaita tiettyjä säännönmukaisuuksia maallikoiden vastauksissa. Esimerkiksi naisille suunnattujen nimien muodostamisessa on käytetty avoimesti sellaisia sanoja, jotka viittaavat vahvasti naisten käyttämään sanastoon. Mielenkiinto kiinnittyikin miehille suunnattujen tuntien nimiin, sillä niissä ei ollut ulkoisesti yhtä selviä viitteitä sukupuoleen. Alun perin tämän kysymyksen tarkoituksena oli olla osa tämän tutkimuksen nimitaitotutkimusta. Tuloksia tarkastellessani huomasin kuitenkin pian, että niiden perusteella ei voinut tehdä tarkkaa karttaa ihmisten nimitaidoista, vaan huomion oli keskityttävä enemmän yleiseen asenteeseen nimistöä kohtaan. Vastausten hajonta oli sen verran laajalle levinnyttä, että ainoa järkevä erottelu vastauksissa oli sukupuolen mukaan. Alla taulukko, joka kertoo kuinka paljon osu- mia kukin kategoria eri tuntien kohdalla sai. Oikeat vastaukset olen merkinnyt oranssilla pohjalla. Naisten (N) vastaukset ovat sarakkeen sisällä vasemmalla, miesten (M) vastaukset sarakkeen oikeassa sisäsyryssä. Tarkempi erottelu löytyy taulukon jälkeen.

Taulukko 2. Vastaajien mielipide siitä, onko tunti suunnattu enemmän miehille vai naisille.

	miehille N M	ei väliä N M	naisille N M	vastaajia yhteensä N M
X-Fit	6 5	30 8	5 4	41 17
Cabaret Strip		4 2	37 15	
Fitness Fusion		23 9	18 8	
Love2Dance	1	10 2	31 14	
ELIXIA Power	12 7	28 9	1 1	
Functional Training	6 7	33 10	2	
Kahvakuula	2 4	33 9	6 3	
yhteensä	25 24	159 49	100 45	

Selvästi naisille suunnatuiksi tunneiksi koettiin *Cabaret Strip* ja *Love2Dance. Fitness Fusion* tunti, joka sekin on enemmän naisille suunnattu ryhmäliikuntatunti, ei ollut yhdenkään haastateltavan mielestä suunnattu miehille. Sanat *love* (’rakkaus’) ja *dance* (’tanssia, tanssi’) leimattiin edelleen enemmän naisille kohdistettuun sanastoon tässä nimistössä. Sanoilla *cabaret* (’kabaree’) ja *strip*, joka on lyhenne sanasta *striptease*, viitataan tuntisisällön mukaisesti viettelevään esiintymiseen ja naisille suunnattuihin tunteihin. Näistä selkeistä nimistä poiketen *Fitness Fusion* nimen jälkimmäinen nimenosa (’yhdistyminen’) ei ole sellainen käsite, joka voitaisiin suoralta kädeltä yhdistää naisten käyttämään sanastoon tai naiskulttuuriin. Siitä huolimatta tunti luokiteltiin enemmän naisille suunnatuksi tunniksi. Tietyt sanat saavat selvästikin tässä viitekehyksessä myös yleiskielestä poikkeavan leiman (vertaa esimerkiksi *fuusio*-sanana käyttöä miesten hallitsemassa yritysmaailmassa).

Mikään valitsemistani ryhmäliikuntatuntien nimistä ei saanut enemmistöä vastauksista ”miehille”- kategoriassa. Eniten miesten tunneiksi jaoteltiin oikeaoppisesti *X-fit*, *ELIXIA Power* ja *Functional Training* tunnit. Vastauksien määrä ei kuitenkaan ollut valtaisa. Jos *Fitness Fusion* tunnin nimessä ensimmäinen nimenosa tuntui vastaajista viittaavan enemmän naisliikkujiin, sanalla *fit* (’hyväkuntoinen’) ei enää ollut samanlaista vaikutusta nimessä *X-fit*. Tällöin huomio kiinnittyy sanan etuliitteeseen X, joka ei itsessään kuitenkaan viittaa maskuliinisuuteen. *ELIXIA Power* nimen kohdalla tulkinnassa ei tarvinnut mennä käännyttä pidemmälle (’teho’, ’voima’), sillä liikuntakulttuurissa (ja monessa muussakin yhteydessä) miehet on aina liitetty enemmän voimalajeihin ja naiset ketteryyteen. Merkityssuhteeltaan kaikkein epäselvin nimi, joka keräsi itselleen miesten vastauksia, joskin vain muutaman kappaleen, oli *Functional Training* (’funktionaalinen harjoittelu’). Suurin osa vastaajista piti kuitenkin tätäkin tuntia nimen mukaan kummallekin sukupuolelle tarkoitettuna.

Kaikkein neutraalein tuntien nimistä oli vastausten perusteella *Kahvakuula*. Sinänsä tämä oli yllättävää, sillä muiden kyselylomakekohtien vastausten perusteella oli tulkittavissa, että kahvakuula oli kaikille ennestään tuttu urheiluväline. Kahvakuulahan on venäläinen kuntoiluväline ja se tunnetaan myös nimellä *girya*(kuula). Se on tehty raudasta ja sen päässä on nimenmukainen kahva. Vaikka kahvakuulan avulla voidaan lisätä ja kehittää myös kestävyyttä sekä tasapainoa, on sillä kuitenkin vahva maine juuri voimaa kehittäväntä kuntovälineenä. Vaikka tunnin olisi helposti voinut luokitella etenkin tällaisessa tutkimuksessa enemmän miehille tarkoitetuksi, suurin osa vastaajista piti tuntia kaikille suunnatuksi. Tämä vastaus kertoo enemmän asenteesta liikuntatunteja kohtaan kuin itse nimistä, mutta on tärkeää huomata, että yleinen asenne liikuntatunteja kohtaan vaikuttaa myös osaltaan nimien ymmärtämiseen ja tulkitsemiseen.

Vastausten perusteella miehille suunnattuja tunteja ei nimien perusteella ole. Miesten omat vastaukset tukevat tätä päätelmää. Asenne, johon viittasin ennen taulukkoa, tuntui olevan se, että ryhmäliikuntatuntien nimiä ei ole perinteisen sukupuolijaon mukaan. Tunnit nähdään periaatteessa hyvin sukupuolineutraalisti. ELIXIAN tuotevastaavakin kertoi haastattelussaan, että tuntien pitäisi olla sekä nimiltään että sisällöltään sukupuolineutraaleja, joten tämä tulos kertoo siitä, että myös kuluttajat ovat samaa mieltä ja he ovat sisäistäneet tämän mallin jo valmiiksi. *X-Fit*, *ELIXIA Power*, *Functional Training* ja *Kahvakuula* tunteja, jotka ovat Elixian tarjonnassa suunnattu enemmän miespuolisille asiakkaille, pidettiin sopivina kummallekin sukupuolelle, kun taas naisille enemmän suunnattuja tunteja (*Cabaret Strip*, *Fitness Fusion*, *Love2Dance*) pidettiin enimmäkseen vain naisille sopiviksi. Jos tunnin nimessä ei esiinny sellaista sanaa, joka voitaisiin yhdistää vallitsevassa sosiaalisessa tilanteessa ja yhteiskunnassa naispuolisiin henkilöihin, on se automaattisesti kaikille suunnattu tunti. Sukupuolineutraaleiksi nimiksi luokitellaan myös ne tuntien nimet, joiden nimessä esiintyvät liikuntamuoto tai metaforisuus eivät suoranaisesti enää viittaa naisten tunteihin (esim. *Kahvakuula*). Vaikka tunnin nimestä löytyisi maskuliinista sanastoa, sitä ei siltikään pidetä ainoastaan miehille suunnatuksi. Tämä asenne ei ole pelkästään naisten sisäistämä, vaan myös miehet ovat tämän tutkimuksen mukaan yhtä halukkaita kategorisoimaan nimet sukupuolineutraalimmiksi kuin mitä ne ovat.

3.2 Nimien kategorisointia

Kyselylomakkeen kymmenennessä kohdassa vastaajien piti pelkän nimen perusteella yhdistää tunnukset oikeisiin liikuntakategorioihin. Kategorioita oli viisi: *Keho & Mieli*, *Sisäpyöräily*, *Lihaskuntoa kehittävät tunnukset*, *Sykettä nostattavat tunnukset* ja *Tanssilliset tunnukset*. Kategoriat seurasivat paljon ELIXIAN omia liikuntakategorioita. Pienet muutokset kategorioihin tehtiin yhdessä ELIXIAN tuotevastaavan kanssa, joten ne vastasivat edelleen tuntien sisältöjä. Tämä kohta oli nimitaitotutkimukseni kannalta paljon mielenkiintoisempi, sillä aineisto jakaantui selvemmin eri kategorioihin. Tästäkin huolimatta joidenkin nimien kohdalla oli edelleen pientä tulkitsemisvaraa. Esimerkiksi *Stretching* tunti yhdistettiin monessa vastauksessa lihaskunto-kategoriaan. Samanlainen ajatusmalli toistui myös lomakkeen muutamassa avoimessa kohdassa:

”Ei pysty oleen kommentoimatta: *Stretching on liikkuvuutta edistävä tunti. Liikkuvuus taas on yksi voiman laji, siis lihaskuntoa (nainen, 37 vuotta)*”.

Tällainen ajatus oli onnistunutta tulkintaa nimistön omasta termistöstä sekä sen epämääräisyydestä. Tästä huolimatta laskin kuitenkin oikeiksi vastauksiksi vain ne nimet, jotka olimme ELIXIAN tuotepäällikön kanssa etukäteen sopineet.

En voinut mitenkään laittaa tähän kohtaan esille kaikkia ELIXIAN ryhmäliikuntatunteja, joten valitsin vaihtoehtoihin mahdollisimman laajan skaalan erilaisia ryhmäliikuntatuntien nimiä. Valintaperusteina olivat nimien erilaiset merkityssuhteet nimen tarkoitteeseen, eri kielien esiintyminen, nimenosien määrä ja etuliitteet. 14 nimestä vastaajat osasivat keskimääräisesti yhdistää peräti 12 nimeä oikeisiin kategorioihin. Joissakin kohdissa vastaukset hajaantuivat enemmän kuin toisissa, mutta tämä oli silti yllättävän iso määrä oikeita vastauksia. Tarkastelen ensin niitä nimiä, jotka on osattu yhdistää oikeisiin kategorioihin. Laatikoiden sisällä olevien, vastaajien määrää ilmaisevien numeroiden yhteissumma vaihtelee joissain kohdissa, sillä jotkut vastaajista olivat jättäneet joitakin nimiä yhdistämättä. Osa näistä saattoi johtua englannin kielen heikosta osaamisesta. Osassa syynä ei ollut kielitaito, vaan kategorioihin oli yhdistetty vain nimiä, joista vastaaja uskoi tietävänsä jotain, mutta nimet, jotka eivät kertoneet mitään vastaajalle, jätettiin yhdistämättä. Tämäkin vastaamattomuus antaa tietenkin tärkeää tietoa nimitaitotutkimukselle, vaikka **olisin mieluusti halunnut myös nähdä näiden vastaajien vastaukset.**

Alla on taulukko, johon olen merkinnyt jälleen, kuinka monta osumaa kukin kategoria on eri tuntien kohdalla saanut. Oikean kategorian olen merkinnyt tummennetulla pohjalla. Naisten (N) vastaukset ovat aina laatikon vasemmalla puolella. Miesten (M) vastaukset löytyvät laatikon oikealta puolelta. Tähän kohtaan vastanneita naisia oli 41 ja miehiä 17.

Taulukko 3. Mihin kategoriaan tunteja on yhdistetty pelkän nimen perusteella?

	Keho&Mieli N M	Sisäpyöräily N M	Lihaskuntoa N M	Sykettä N M	Tanssillinen N M
Stretching	34 12		3 5	2	1
Zumba	3 1			1 1	36 15
X-Fit	2 2	4	25 8	8 7	
Xycling Challenge		39 17	1		
Cardio Step Interval	1	1	2 2	36 13	1
Cardio Energy	1 3	1	3 3	33 10	
ELIXIA Power	1		29 13	9 4	
Fitness Fusion	7 9		21 4	10 3	2 1
ELIXIA Shape	9 10		28 4	3 2	1
Fast Fit & Fabulous	7 6		15 4	14 6	2 1
TerveSelkä	23 9		16 7	1 1	
Dance Aerobic			1		40 16
Latin				1	40 16
Kahvakuula			40 17		

Alla olevassa taulukossa olen jaotellut kyselylomakkeen kohdan 10 nimet niiden merkityssuhteiden mukaan.

Taulukko 4. Nimien merkityssuhteita.

Suora merkityssuhde	Epäsuora merkityssuhde	Katkaistu / pakattu merkityssuhde
Stretching	Cardio Energy	Zumba
Xycling Challenge	ELIXIA Power	X-Fit
Cardio Step Interval	ELIXIA Shape	Fitness Fusion
Kahvakuula	TerveSelkä	Fast, Fit & Fabulous
Dance Aerobic		
Latin		

Kaikkein parhaiten oikeisiin kategorioihin oli yhdistetty *Dance Aerobic*, *Latin*, *Xycling Challenge*, *Cardio Step Interval*, *Cardio Energy*, *Kahvakuula*, *Zumba* ja *Stretching* tunnit. Lukuun ottamatta *Zumba* ja *Cardio Energy* tunteja, kaikkien näiden tuntien nimien merkityssuhde oli suora. Miehet ja naiset olivat osanneet yhdistää suoran merkityssuhteen omaavat nimet oikeisiin kategorioihin yhtä onnistuneesti. Vastaajat osasivat yhdistää myös *Cardio Energy* tunnin sykettä nostattiin tunteihin, vaikka kyseessä alkaa olla jo merkityssuhteeltaan epäsuora nimi. Nimen ensimmäinen osa kuitenkin määrittelee selkeästi tunnin laatua ja jälkimmäinen nimenosa tukee tätä määritelmää. *Xycling* nimen ortografisesta erityispiirteestä huolimatta (X viittaa liikuntakeskusketjun omaan nimeen) vastaajat ovat ymmärtäneet tunnin merkitsevän kirjoitusasustaan huolimatta pyöräilyä. Tässä tapauksessa ortografinen erityispiirre ei muuttanut nimen merkityssuhdetta suorasta epäsuoraksi. Itse asiassa tämän nimistön kohdalla mikään nimissä esiintyvä ortografinen erityispiirre ei muuttanut nimeä vaikeaselkoiseksi. Kahvakuula oli vastaajille tuttu väline, sillä he osasivat yhdistää sen nimeä kantavan ryhmäliikuntatunnin lihaskuntoa kehittäviin tunteihin. Nämä kaikki edellä mainitut tuntien nimet kertoivat suoraan joko sen, mitä tunnilla tehdään tai mitä kuntovälinettä tunnilla käytettiin. Odotusten mukaisesti kaikki nimet, joiden merkityssuhde nimen tarkoitteeseen oli suora, osattiin yhdistää enemmistön mukaan oikeisiin kategorioihin. Jokaisesta kategoriasta löytyi kaikkia erilaisia merkityssuhteita omaavia nimiä. Katgoria ei siis tuntunut vaikuttavan nimen muotoon ainakaan merkityssuhteen osalta.

Huonoiten oikeisiin kategorioihin oli yhdistetty *Fitness Fusion* ja *TerveSelkä* tuntien nimet. Ensimmäiseksi mainitun tunnin nimen merkityssuhde oli katkaistu ja jälkimmäisen epäsuora. Muuten hajontaa vastauksissa aiheuttivat *ELIXIA Power* ja *ELIXIA Shape* nimet. Erityisesti miehet osasivat yhdistää näissä tapauksissa nimen oikeanlaiseen sisältöön. Tarkastellessani niitä vastaajia, jotka olivat laittaneet *Fitness Fusion* tunnin oikeaan kategoriaan, en löytänyt heidän väliltään mi-

tään yhteistä taustatekijää. He olivat eri-ikäisiä ja toiset harrastivat ahkerammin liikuntaa kuin toiset.

Tarkastellessani kaikkia vastauksia löysin yhden tai kaksi virhettä tehneitä vastaajia 14. Kaikki heistä olivat naisia. Naisten ikähaarukka oli laaja, 21 vuodesta 50 vuoteen. Näistä neljällä alle 30-vuotiaalla naisella ei ollut aikaisempaa kokemusta ryhmäliikuntatunneista.

Kaikkein parhaiten vastanneita oli viisi kappaletta. He kaikki olivat 24-44 -vuotiaita naisia. Koulutukseltaan he olivat kasvatustieteiden maistereita tai humanistisen tiedekunnan loppusuoralla olevia kandidaatteja. Jokaisella heistä oli vain yksi kategoriavirhe. Neljällä heistä väärin mennyt kohta oli *Fitness Fusion* tunnin nimi. Viides oli yhdistänyt *ELIXIA Power* tunnin nimen väärään kategoriaan. Naisten liikuntahistoriat erosivat toisistaan: kaksi ei ollut ollut koskaan minkään liikuntakeskuksen jäsen, yksi treenasi välillä hyvinkin ahkeraan liikuntatunneilla ja viimeinen kävi pelkästään yliopistoliikunnassa. Yliopistoliikunnan luen kuitenkin liikuntakeskuksia vastaavaksi urheiluksi, sillä ryhmäliikuntatuntien markkinoilla jylläävät muotiniimet ja -suuntaukset hallitsevat samalla lailla myös yliopistoliikunnoissa. Esimerkiksi Jyväskylän yliopiston ryhmäliikuntatuntien nimien joukosta löytyy sellaisia nimiä kuin *core*, *gutbusters*, *bodyharmony* ja *Zumba*.

Tarkastellessani sitä, kuinka paljon aiemmalla nimistön käyttämisellä oli vaikutusta nimistön tulkitsemisessä, huomasin seuraavaa: naisista 13:lla ei ollut aikaisempaa kokemusta ryhmäliikuntatunneista ja niiden nimistä. Siitä huolimatta kolmasosa heistä ylsi nimitulkinnoissaan parhaaseen mahdolliseen ryhmään. Viisi taas oli tehnyt 3-4 virhettä, mikä oli hyvä tulos etenkin kun tuntien nimet olivat kauttaaltaan tuntemattomia. Ainoastaan neljä näistä ”kokemattomista” naisista oli vastannut kehnolla tuloksella kyseiseen kohtaan. Kaikista miesvastaajista ainoastaan yhdellä oli entuudestaan jonkinlaista kokemusta ryhmäliikuntatuntien nimistä. Miehet eivät pärjänneet yhtä hyvin nimien kategorioinnissa. Kukaan heistä ei yltänyt parhaaseen mahdolliseen tulokseen. Yhdeksän miehistä vastasi 3-4 nimeä väärin ja loput kahdeksan vastasivat huomattavasti enemmän väärin. Iällä ei ollut huomattavaa merkitystä miesten tulkinnoissa, vaan kaikki ikäryhmät jakaantuivat tasaisesti eri osaamistasoihin. Sukupuolella tuntuu kuitenkin siis olevan siis jonkin verran väliä kyseisen nimistön taitamisessa.

3.3 Ryhmäliikuntakalenterin tulkitsemisestä lyhyesti

Olen jättänyt melkein kokonaan pois tutkimuksesta ryhmäliikuntakalenterien tutkimisen kokonaisuutena, vaikka kyseessä olisi oivallinen tutkimuskohde esimerkiksi genretutkimukselle. Ryhmäliikuntakalenterit (Liite 2) vaihtelevat liikuntakeskuksittain, mutta ne kaikki muistuttavat suuresti pe-

rinteisiä koulun lukujärjestyksiä. Kalenteri on yleensä jaettu viikonpäiviin ja kellonaikoihin. Tuntien nimien yhteydestä saattaa myös löytyä joitakin erisnimiä tai numeroita. Ryhmäliikuntakalenteissa suositaan myös värikoodausta eli tietyn tyyppiset tunnit on esimerkiksi painettu tietyn värille pohjalle. Tässä tutkimuksessa tutkin ainoastaan ryhmäliikuntatunnin nimen yhteydestä löytyviä tarkenteita. Kyselylomakkeen kohdassa 11 kysyin vastaajilta, mitä esimerkkitunnin jälkeen olivat erisnimet ja numerot tarkoittivat. Esimerkki oli seuraavanlainen:

Cardio Energy (30) Sanna 2

Tunnin nimenä toimii erisnimi *Cardio Energy*. Suluissa oleva luku kertoo tunnin keston. Ilman erillistä merkintää ryhmäliikuntatunti kestää ELIXIALla 55 minuuttia. Tätä ei mainita ryhmäliikuntakalenterissa erikseen. Keston jälkeen oleva erisnimi kertoo tunnin pitäjän etunimen ja viimeisenä löytyvä numero ilmaisee taas salia/studiota, jossa tunti pidetään. Sisäpyöräilyn paikkaa ei ilmaista minkäänlaisilla merkeillä.

Kyseisen nimen hahmottaminen kaikkein osineen oli vastaajille vaikeaa. Monen lomakkeessa oli vastauksen tilalla kysymysmerkkejä tai ”ei mitään tietoa”- tyyliä vastauksia. Kaikista vastaajista täysin oikein kyseisen esimerkin pystyi selvittämään ainoastaan 12 vastaajaa. Tähän mukaan olen lukenut muutaman sellaisenkin lomakkeen, jossa selvennetty, mikä tarkoitus erisnimellä oli. Uskon kuitenkin, että se oli kaikille hyvin selvää. Tärkeämpää oli selvittää, kuinka hyvin vastaajat pystyivät hahmottamaan numeraalien merkityksen tässä yhteydessä. Oikein vastanneiden joukossa oli kolme miestä: 43-vuotias ja kaksi 49-vuotiasta miestä, joilla ei ollut minkäänlaista aikaisempaa kokemusta kuntosaleista. Myös oikein vastanneiden naisten joukossa oli sellaisia, jotka eivät olleet koskaan olleet ryhmäliikuntatunneilla. Heitä oli kuusi kappaletta. Naisista prosentuaalisesti parhaiten vastasivat siis ns. kokemattomat. Näiden vastaajien sosiaaliset taustat olivat hyvin erilaisia toisistaan eli mitään selittävää tekijää taustalta ei löytynyt. Kaikki oikein vastanneet naiset (9 kpl) olivat kahta lukuun ottamatta yli 30-vuotiaita. Näistä kaikkein parhaiten vastanneista naisista, seitsemän oli vastannut parhaiten oikein myös edellisessä kategoriointitehtävässä. He kaikki olivat naisia, mutta muuten taustoiltaan hyvin erilaisia.

Täysin ohi vastanneita tai kohdan tyhjäksi jättäneitä vastaajia oli 13. Näissä kahdessa erisnimen tarkoitus oli laitettu esille, mutta koska kyseessä oli mielestäni ilmiselvä kohta, luokittelin ne muuten puutteellisen vastauksen perusteella tähän ryhmään. Näistä vastaajista suurin osa, tarkalleen ottaen yhdeksän vastaajaa, oli miehiä.

Suluissa oleva numeroa tulkittiin kahdella eri tavalla: ajanmäärityksenä ja ryhmäliikuntatunnin kapasiteettina. Yleisin tulkinta erisnimen jälkeiselle numerolle oli se, että kyseinen numero erotteli kaksi samannimistä ohjaajaa toisistaan. Muutamat olivat myös ajatelleet, että numero lopussa ilmaisisi ryhmäliikuntatunnin vaikeustasoa tai sitä, onko tunti suunnattu miehille vai naisille. Tarkistettiin Suomen suurimpien liikuntakeskuksetjien (SATS, Finnbody, Fressi) ryhmäliikuntakalenterit, enkä löytänyt niistä ainuttakaan tapausta, jossa tunnin paikkaa olisi ilmaistu numerolla. Missään näistä kalentereissa ei myöskään eroteltu kahta saman etunimen omaavaa ohjaajaa numeron avulla. Tämän perusteella pystyin päättelemään, että aikaisemmat kokemukset muiden salien käytännöistä eivät aiheuttaneet hajontaa saaduissa tuloksissa.

4 ASETEISTA ELIXIAN NIMISTÖÄ KOHTAAN

Toinen puoli tutkimuksestani on perinteistä asennetutkimusta, josta puhuin jo johdannossa. Tässä kappaleessa keskityn siis pelkästään siihen, millaisia asenteita tätä nimistöä kohtaan maallikoilla on. Vaikkakin kyseessä on vain ELIXIAN ryhmäliikuntatuntien nimet, muiden liikuntakeskusten tuntien nimet toistavat samanlaisia nimenmuodostustapoja ja pohjautuvat samojen ideologiiden päälle. Olen pyrkinyt löytämään yhtäläisyyksiä sosiaalisten ryhmien asenteissa ja löytämään syitä asenteiden takaa. Syvällisemmän tulkinnan asiasta saisi, jos tutkisi samalla nimistön variaatiota puhutussa kielessä. Miten nimiä käytetään arkipäivässä?

4.1 Asenteita erillisiä nimiä kohtaan eri näkökulmista

Kyselylomakkeen (Liite 1) kohdassa kahdeksan pyysin vastaajia liittämään ryhmäliikuntatuntien nimiin sellaisia adjektiiveja, joita annettujen ryhmäliikuntatuntien nimet heissä herättivät. Vastaajat kysyivät minulta lupaa laittaa adjektiivien lisäksi tai sijaan muita sanoja. Annoin heille luvan käyttää myös muita sanoja. Adjektiivien avulla asenteita (tässä tutkimuksessa) olisi pystynyt mielestäni tutkimaan ilman epämääräisiä tulkintoja, joita esimerkiksi substantiivit aiheuttivat. Tästäkin huolimatta jokainen annettu sana kertoo jotain ainakin miellelyhtymistä, joita nimet vastaajissa herättivät. Tarkoituksena olikin tarkastella vastaajien tiedostamattomia asenteita tietoisten asenteiden rinnalla. Valitsin nimet kyseiseen lomakkeen kohtaan erilaisin perustein. Seuraavassa taulukossa olen jakanut nimet ryhmiin sen mukaan, mikä on ollut nimien valintaperusteeni.

Taulukko 5. Eri valintaperustein luodut ryhmät kyselylomakkeen kohdassa kahdeksan.

1. ryhmä. kokonaan suomenkieliset nimet	2. ryhmä ortografisia erityispiirteitä	3. ryhmä poikkeavat nimet	4. ryhmä suora merkityssuh- de	5. ryhmä ELIXIA-etuliite
<i>TerveSelkä</i>	<i>Body & Mind</i>	<i>RAW</i>	<i>Cardio Step Inter- val</i>	ELIXIA Shape
<i>Keppijumppa</i>	<i>TerveSelkä</i>		<i>Kahvakuula</i>	
<i>Kahvakuula</i>	<i>Easy Xycling</i>		<i>Keppijumppa</i>	
	<i>Love2Dance</i>		<i>TerveSelkä</i>	
	<i>Fast, Fit & Fabu- lous</i>		<i>Easy Xycling</i>	
	<i>500 Kcal</i>		<i>Love2Dance</i>	

Valintaperusteinani olivat siis suomenkielisyys, ortografiset erityispiirteet, merkityssuhteet ja etuliitteet. Tutkin, millaisia vaikutuksia näillä edellä mainituilla elementeillä oli ihmisten asenteisiin. Koettiin suomenkieliset nimet houkutteleviksi vai vanhanaikaisiksi? Miten kaupallisissa nimissä yleisesti esiintyvät ortografiset erityispiirteet ja numerot otettiin vastaan tässä nimistöissä? Olivatko informatiiviset, suoran merkityssuhteen omaavat nimet erityisasemassa vai arvostivatko ihmiset enemmän houkuttelevuuden funktiota toteuttavia nimiä? Nostiko ELIXIA erisnimen liittämisen nimen arvoa vai koettiin se turhana? Mitkä nimet koettiin yleisesti ottaen muita nimiä positiivisemmin? Miten eri-ikäisten, eri sukupuolta olevien ja erilaisen liikuntahistorian omaavien vastaukset erosivat toisistaan? Kappaleen lopussa tarkastelen lomakkeen vastauksia kootusti ja **erot-telen, millaisia** asenne-eroja eri ryhmien väliltä löytyi. Vertailtaviksi ryhmiksi olen muodostanut miehet vs. naiset. Näiden ryhmien sisällä tarkastelen vielä iän ja harrastehistorian tuomia muutoksia mielipiteissä.

Aloitan jokaisen luvun lyhyellä kuvauksella kyseisestä tai kyseisistä tunteista. Kuvaukset on otettu suoraan www.elixia.fi -sivuilta. **K**uvauksissa esiintyviä adjektiiveja voidaan suoraan verrata vastaajien valitsemiin adjektiiveihin (tai kuvaileviin sanoihin joissakin tapauksissa). Seuraavissa luvuissa olen poiminut esille sellaisia vastauksia, joista tulee näkyville selvästi jonkinlainen asenne nimeä kohtaan tai tarkastelun alla olevaa nimielementtiä. Kommenttien jälkeen olevissa suluissa mainitsen vastaajan sukupuolen ja iän. Naisvastaajia oli n. 41 ja miesvastaajia n. 13. Olen jakanut seuraavat luvut eri nimien mukaan. Luvut seuraavat muodostamiani ryhmiä (taulukko 5).

4.1.1 TerveSelkä, Kahvakuula & Keppijumppa

”**TerveSelkä** on harjoitustunti, joka voimistaa, virkistää ja elvyttää rankaasi. --**Kahvakuula** on tehokas koko vartaloa kuormittava lihaskuntoharjoitus Girya kahvakuulilla. --**Keppijumppa** on kehonhuoltoa ja lihaskuntoa perinteisen keppijumpan muodossa.”

(Elixia.fi)

Näiden yllä olevien ryhmäliikuntatuntien nimien avulla halusin erityisesti tutkia sitä, miten ihmiset asennoituvat kokonaan suomenkielisiin nimiin. Tämä on oleellista tällä hetkellä juuri siksi, että englanti on vuosien mittaan ujuttautunut vahvasti kaupalliseen nimistöön. Kun englanninkielen asema on ottanut paikkansa ja juurtunut erilaisiin nimistöihin, onko maallikoiden perusoletus se, että tuotenimet ovat lähtökohtaisesti englanniksi? Ja jos näin on, millaiseen asemaan se asettaa suomen

kielen kaupallisessa nimistössä? Onko suomenkielisillä nimillä enää asemaa kaupallisessa nimistössä?

Keppijumpalla on hyvin pitkälle ulottuva historia ns. vanhanajan kuntojumppana. Yli puolet vastaajien kommenteista oli negatiivissävyytteisiä, mutta monella vastaus oli myös positiivisesti värittynyt. Miehistä puolet komentoivat tuntia negatiiviseen sävyyn. Kaikki näin vastanneet miehet olivat alle 31-vuotiaita:

- 1)
Kiusallista, vaivaannuttavaa (mies, 31)
Tylsä (mies, 18 ja 23)
Mummoi (mies, 25)

Yli 30-vuotiaat miehet asennoituivat nimeä kohtaan positiivisemmin:

- 2)
Aktiivinen, virkistävä (mies, 52)
Avaava (mies, 42)
Kehittävät (mies, 49)

Naiset kokivat perinteisen suomenkielisen nimen negatiivisesti. Yli 70 % naisista piti nimeä huonona. Iällä ei ollut vaikutusta nimen kohdalla. Myös enemmistö niistä naisista, jotka eivät olleet ennen käyneet ryhmäliikuntatunneilla, kokivat nimen kehnona:

- 3)
Blääh (nainen, 37)
Keski-ikäinen (nainen, 45)
Mummomainen (nainen, 24)
Löysä, helppo, mummomainen (nainen, 29)
Juntti (nainen, 28)
Vanhahtava, suomalainen nimi (nainen, 29)

Keppijumppa koettiin uusien nimien rinnalla vanhanaikaiseksi, mutta se johtunee siitä, että nimi oli varmasti monelle entuudestaan tuttu. Sen vuoksi olikin tärkeää tutkia, millaisen vastaanoton uudemmat suomenkieliset ryhmäliikuntatuntien nimet saivat. Jo vanhoiksi koettavia nimiä paremman vertailukohdan antoi *TerveSelkä*, sillä se ei viitannut mihinkään olemassa olevaan nimeen tai kuntoiluvälineeseen. Se ei myöskään ollut liian epämääräinen nimi vaan siitä löytyi selvä merkityssuhde nimen tarkoitteeseen. Miehistä ainoastaan yksi mainitsi nimestä jotain negatiivista, vaikka hän samalla myös kehui nimeä rehelliseksi:

4)

Rehti, vanhoillinen, tylsä (mies, 32)

Muuten miehet pitivät nimeä hyvänä, selkeänä ja ryhdikkäänä. Samalla linjalla olivat myös naiset. Vain 20 % naisista yhdisti nimen negatiiviseksi lueteltaviin sanoihin. Heidän kommenttinsa viittasivat tunnin vanhanaikaisuuteen ja vanhemmille henkilöille suunnattuun ryhmäliikuntatuntiin. Myöskään tässä kohtaa ikä tai aiempi kokemus ryhmäliikuntatunneista eivät tuoneet muutoksia vastauksiin. Eräs naisvastaajista myös kiinnitti huomiota nimen virheelliseen kirjoitusasuun:

5)

Tylsää (nainen, 25)

Keski-ikäisille, hidasta (nainen, 29)

Kansanterveyslaitos (nainen, 45)

Vanhoillinen (nainen, 43)

ÄRSYTTÄVÄ! Suomen kielen vastainen!! (nainen, 38)

Mummo- ja pappajumppa (nainen, 51)

Vaikka loput naisista asennoituivatkin tunnin nimeen puoltavasti, vastausten lomasta oli silti huomattavissa, että naiset kokevat suomenkielisen tunnin nimen perinteiseksi, suomalaiseksi ”perusjumppaksi”:

6)

Suomalainen, rehellinen (nainen, 31)

Arkinen, suomalainen, yksinkertainen, terve (nainen, 28)

Informatiivinen, ajankohtainen (nainen, 25)

Perus (nainen, 24)

Viimeisenä tarkasteltavana suomenkielisenä nimenä oli *Kahvakuula*. Neljä miehistä koki kuntoiluvälineen mukaan nimetyn ryhmäliikuntatunnin nimen negatiivisena: kaksi vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi ja kaksi muuta pitivät nimeä tylsänä. Puolet näistä vastauksista tuli alle 30-vuotiailta. Jäljelle jääneet kommentit (13 kpl) voitiin lukea asenteiltaan positiiviseksi. Osa miehistä koki suomenkielisen nimen trendikkäänä. Moni oli kiinnittänyt vastauksissaan huomiota tunnin laatuun, mutta koska kyseessä on rankka lihaskuntoa kehittävä tunti, nämä kommentit oli luettavissa positiivisiksi:

7)

Monipuolinen (mies, 23)

Muodikas (mies, 58)

Kova (mies, 50)

Raskas (mies, 18)
Trendikäs (mies, 18)

Vastauksien perusteella naisten asenne nimeä kohtaan oli todella positiivinen:

8)
Trendikäs, reipas, urheilullinen (nainen, 20)
Tehokas ja asiallinen (nainen, 45)
Lihasta kasvattava (nainen, 26)
Trendikäs, helposti lähestyttävä (nainen, 28)
Yes! Järkevää. Kivaa. (nainen, 37)
Tuttu, informatiivinen (nainen 28)
Muodikas (nainen, 25)

Vain 15 % naisvastaajista yhdisti tunnin nimeen negatiivisia sanoja. Naisilla ei ollut mitään yhteistä tekijää tai taustaa:

9)
Akkojen hommaa (nainen, 25)
Selkää rasittava, räjähdysvaara lihaksille (nainen, 50)
Epämääräinen (nainen, 28)

4.1.2 500Kcal, Fast Fit & Fabulous & Love2Dance

”**500Kcal** on tehokas treeni, jossa voit polttaa jopa 500 kilokaloria 30 minuutissa. Isoja lihasryhmiä treenataan sekä välineiden avulla että ilman. --**Fast Fit & Fabulous** sopii myös miesjäsenille erinomaisesti. Nopeus, voima ja liikkuvuus täydellisessä tasapainossa. Tule testaamaan tunti, josta kaikki puhuvat! -- **Love2Dance** on helppoista askeleista koostuva fiilistelytunti , joka tuo hien pintaan ja vie Sinut tunnelmasta toiseen!”

(Elixia.fi)

500kcal nimi viittaa tiettyyn kalorimäärään ja tässä kontekstissa vielä painonpudotukseen. *Fast Fit & Fabulous* on muita nimiä seikkaperäisempi, mutta sen ensimmäiset sanat (’nopea/nopeasti’, ’hyväkuntoinen’) kuuluvat kyllä liikunta-alan normaaliin sanastoon. Nimen viimeinen osa, sana *fabulous* (’upea, mahtava’), ei kuitenkaan ole sana, jota käytettäisiin normaalisti liikunta-alalla. Sen funktio tuntuukin olevan enemmän mielenkiintoa herättävä kuin informatiivinen. Miehistä puolet piti tunnin nimeä mielekkäänä ja hyvänä, kummassakin ikäryhmässä:

- 10)
- Herkullinen (mies, 30)
- Naisellinen, vauhdikas, nuorekas (mies, 32)
- Mielenkiintoinen (mies, 18)

Kummassakin miesten ikäryhmässä oli myös vastaajia, jotka yhdistivät tunnin nimen tässä viitekehäksessä negatiivisiksi luettaviin sanoihin:

- 11)
- Pitkä (mies, 50)
- Tyttömäinen (mies, 18)

Jos vastaaja on kommentoinut ryhmäliikuntatunnin nimeä toista sukupuolta kuvaavalla sanalla, tulokinnan kannalta on merkittävää, millainen sävy sanalla on. Esimerkiksi sanalla *nainen* on monia synonyymeja, mutta ne kaikki eivät ole sävyiltään positiivisia. Esimerkiksi sanaa tyttö voidaan pitää vähättelevänä, akkaa haukkumasanana ja rouvaa ikää vanhentavana. Tässä kohtaa olen tehnyt päätelmän, että *tyttömäinen* on vähemmän imarteleva sana kuin moni muu synonyymi, joista vastaaja olisi voinut valita. Sana *pitkä* taas viittaa nimen pituuteen. Kyse on selkeästi yhdestä nimistön pisimmistä nimistä.

Enemmistö yli 30-vuotiaista naisista koki tunnin nimen vahvasti negatiivisena. Yleisestikin ottaen naisten negatiiviset vastaukset olivat hyvin selkeitä asenteiltaan. Naisten, joilla ei ollut aiempaa kokemusta ryhmäliikuntatunneista, vastauksien määrä jakaantui tasaisesti.

- 12)
- Tekopirteä (nainen, 45)
- Ällöttävä, teennäinen (nainen, 38)
- Ällötrendikäs ja kosiskeleva (nainen, 37)
- Yliampuva (nainen, 46)
- Imelä (nainen, 31)
- Ärsyttävä (nainen, 29)
- Säälittävää (nainen, 25)

Enemmistö alle 30-vuotiaista naisista vastasi positiivisella tavalla tunnin nimeen:

- 13)
- Raskas, tehokas (nainen, 29)
- Kaupunkilaismainen, muodikas (nainen, 25)
- Nopea, laiha, hauska (nainen, 25)
- Helppo, mukava (nainen, 25)

Love2Dance tunnin nimi on merkitykseltään hyvin suora. Kyseessä on tanssitunti, mikä ilmaistaan viimeisessä nimenosassa, joka toimii sanan perusosana. Niin kuin on jo aiemmin tullut esille, koettiin *Love2Dance* tunti nimen perusteella voimakkaasti vain naisten ryhmäliikuntatunniksi sekä miesten että naisten osalta. Tästä huolimatta miesten asenne itse nimeä kohtaan oli kuitenkin positiivinen. Vain yksi miesvastaaja kommentoi tunnin nimeä tylsäksi.

- 14)
- Rakas (mies, 50)
- Kaunis (mies, 30)
- Rytmikäs (mies, 49)
- Hauska, energinen, vauhdikas (mies, 28)
- Hauska, kiinnostava (mies, 18)

Myös naiset kokivat nimen hyvänä, vaikka muutama kritisoikin nimen nuorekasta ulkoasua. Mitä pidemmälle naisvastaajien ikähaarukassa mentiin, sitä vähäisemmiksi positiiviset kommentit muuttuivat:

- 15)
- Teini (nainen, 38 ja 45)
- Ällöä, ihmiset liian positiivisia (nainen, 29)
- Imelä, turha (nainen, 38)
- Hömpä (nainen, 46)

Suurin osa naisista kuitenkin kiitteli nimen ulkoasua:

- 16)
- Nuorekas, globaali (nainen, 28)
- Trendikäs, selkeä (nainen, 29)
- Ihana, kaunis (nainen, 45)
- Naisellinen, iloinen, aktiivinen (nainen, 25)
- Nuorekas, villi, hauska, trendikäs, menevä, nyt in (nainen, 37)

Kukaan vastaajista ei maininnut erikseen, että nimessä esiintyvä numeraali olisi ollut häiritsevää. Sen käyttöä pidettiin enimmäkseen trendikkäänä. Myöskään nimen tahallisesti virheelliseen ulkoasuun ei kiinnitetty huomiota, kuten esimerkiksi *TerveSelkä* nimen kohdalla. Myöskään *Fast Fit & Fabulous* nimen kodalla erikoismerkki ei tuntunut herättävän suurempaa kiinnostusta tai negatiivisia asenteita. *500Kcal* tunnin nimi taas herätti kummankin sukupuolen vastaajissa enimmäkseen negatiivisia miellelyhtymiä. Suurin osa miehistä ei välittänyt nimestä:

- 17)
- Tylsä, mitänsanomaton (mies, 28)
- Anoreksia? (mies, 17)
- Liikakiloinen (mies, 49)
- Ahdistavaa, syyllistävä (mies, 31)

Miesten tai naistenkaan kohdalla iällä tai aiemmalla urheiluhistorialla ei ollut väliä asenteen suhteen. Naisista 40 % yhdisti nimeen negatiivisia asenteita tai mielikuvia:

- 18)
- Karmeaa! Sydänkohtauksen paikka (nainen, 50)
- Epäuskottava (nainen, 29)
- Anoreksia (nainen, 25)
- Hikinen, epämiellyttävä (nainen, 28)
- Huijaava (nainen, 38)
- Hämmentävä, epämääräinen, outo (nainen, 28)
- Tylsä, asiallinen (nainen, 45)
- Ärsyttävä (nainen, 45)

Naiset kommentoivat nimeä myös positiivisesti, mutta usean vastaus oli myös hyvin neutraali nimeä kohtaan.

- 19)
- Laihduttava (nainen, 46)
- Nopea, monipuolinen (nainen, 40)
- Tehokas, kaloreita polttava, laihduttava (nainen, 37)

4.1.3 RAW

”**RAW** on kamppailulajien innoittama tunti, jonka aikana harjoitellaan kovalla intensiteetillä. Tunti sopii erityisesti aktiiviliikkujille eikä vaadi aiempaa kokemusta kamppailulajeista!”

(Elixia.fi)

RAW (’*raaka*’) nimi viittaa liikuntatunnin rankkuuteen ja täysillä treenaamiseen. Kyseessä on yksi ELIXIAN rankimmista ryhmäliikuntatunneista. Olen viitannut jo aiemmissa luvuissa siihen, kuinka hyvä englannin kielen taito suomalaisilla yleisesti ottaen on. Tämä onkin kyseisen aineiston ainut nimi, jonka kohdalla usealla oli ongelmia ymmärtää sanan tarkoitus, ja kääntäminen tuntui olevan vaikeaa. Kaikista vastaajista yhdeksän ei ollut vastannut mitään nimen kohdalle. Näistä seitsemän oli naisia, joista vain yhdellä oli ennestään kokemusta ryhmäliikuntatunneista. Yleisesti ottaen ne

vastaajat, joilla ei ollut entuudestaan kokemusta ryhmäliikuntatunneista ja niiden nimistä, kokivat nimen huonona. Mitä kauemmas sanojen yleisin merkitys karkasi siitä viitekehuksesta, jossa nimi esiintyi, sitä vaikeampi lukijan oli ymmärtää nimen assosiaatiosuhteita. Yleinen mielipide tunnin nimestä oli kuitenkin positiivinen. Suurin osa kommenteista viittasi suoraan tunnin rankaan tasoon tai muuten hyvin työlääseen toimintaan. Yleisin sana, jota vastauksissa käytettiin, oli *rankka*. Myös viittaukset armeijaan ja vapaapainiin, kertoivat miellelyhtymien oikeasta suunnasta. Nimen kirjoitusasuun ja lausumiseen kiinnitettiin myös jonkin verran huomiota:

- 20)
- Tulee mieleen RAY (nainen, 31)
- Tiikerimäinen (mies, 50)

Ainoastaan yhden miespuolisen vastaus voitiin luokitella nimeä kohtaan myönteiseksi:

- 21)
- Yllätyksellinen, raskas, villi (mies, 32)

Monen muun vastaus oli merkitykseltään täysin neutraali. Noin puolet miehistä koki nimen hämmentävänä tai muuten negatiivisena:

- 22)
- Hämmentävä (mies, 18)
- Outo (mies, 49)
- Tuntematon (mies, 42)

Englanninkielen taidoiltaan heikkojen naisten vastaukset tämän nimen kohdalla olivat negatiivisia, mutta pelkkä englannin kielen heikko osaaminen ei selitä kaikkien naisten negatiivista tuntemusta, sillä suurimman osan kielitaidoissa ei ollut ongelmia:

- 23)
- Väkivaltaista (nainen, 25)
- Ei huomion nappaava (nainen, 37)
- Omituinen (nainen, 28)

Naisista noin 75 % piti kuitenkin tunnin nimeä enimmäkseen myönteisenä kummassakin ikäryhmässä:

24)

Rankka, hikinen, armeijatyylinen, kiinnostava (nainen, 28)

Menevää ja vauhdikasta (nainen, 51)

Uusi (nainen, 29)

Tehokas, kova (nainen, 26)

Rankka, voimakas (nainen, 20)

4.1.4 Easy Xycling & Cardio Step Interval

”**Easy Xycling** on helppo ja kevyt sisäpyöräilytunti joka sopii kaikille.-- Challenge Yourself! Todellinen step–nautinto. Tunti (**Cardio Step Interval**) koostuu step–laudalla tehtävistä 4–6 min intervaleista ja sisältää sykeosuuksia sekä toiminnallista lihaskuntoharjoittelua.”

(Elixia.fi)

Valitsin mukaan yllä olevat nimet sen vuoksi, että niiden merkityssuhteet tuntien sisältöihin olivat suoria. Halusin vertailla näiden tuntien nimien kohdalle valittuja adjektiiveja niihin nimiin, joiden merkityssuhteet olivat epäsuoria tai katkaistuja. Kuinka paljon kuluttajat arvostavat nimen informatiivisuutta vai onko sillä merkitystä? Onko suomenkielinen ja informatiivinen nimi paremmassa asemassa verrattuna informatiiviseen englanninkieliseen nimeen? Palaan tämän asian pariin vielä seuraavassa kappaleessa, jossa näiden kahden eri funktion arvoa pohditaan vertailemalla vastauksia.

Mainitsin *Xycling* tunnin nimessä esiintyvän ortografisen erityispiirteen aiemmin. Totesin, että x-kirjaimesta huolimatta nimi on ymmärretty hyvin pyöräilytunniksi. Muutamat naiset kiinnittivät vastauksissaan huomiota nimenasuun:

25)

Nimi on nokkela, mutta ymmärrettävyyden kustannuksella (nainen, 38 vuotta)

Omituinen, nokkela (nainen, 28 vuotta)

Kertova, mutta pilkettä (nainen, 45v),

Miehistä kahdeksan vastaajaa oli asennoitunut nimeä kohtaan negatiivisesti. Negatiivisena nimeä pitivät enimmäkseen alle 30-vuotiaat. Vanhemmat miehet pitivät tunnin nimeä neutraalina tai positiivisena.

26)

Pyöräilyn epätoivoista muuntamista (mies, 31)

Xyclingia apupyörillä (mies, 17)

Vaikea, monimutkainen (mies, 28)

Tylsä (mies, 18)

Naispuolisista vastaajista viidesosa piti tunnin nimeä negatiivisena. Näistä suurimmalla osalla oli aikaisempaa kokemusta ryhmäliikuntatuntien nimistä ja suurin osa heistä oli yli 30-vuotiaita.

27)

Epäkiinnostava (nainen, 29)

Naistenlehtien lukemista kuntopyörän päällä (nainen, 50)

Vanha (nainen, 20)

Ei kiva (nainen, 48)

NIIN tylsää (nainen, 37)

Suurin osa lopuista naisista vastasi kohtaan pelkästään sanalla ”helppo”, joka on asenteeltaan hyvin neutraali ja suoraa käännöstä englanninkielisestä nimestä. 14 naista vastasi kuitenkin selkeästi positiivisesti nimeen. Vastaajista löytyi saman verran kumpaakin ikäryhmää ja urheilutaustaan kuuluvia:

28)

Miellyttävä, kotoisa, kehoystävällinen (nainen, 37)

Rento (nainen, 28)

Tehokas (nainen, 29)

Odotusten mukaisesti informatiivinen nimi keräsi vastauksissaan suoraan nimen merkityksiä kantavia vastauksia. Niissä kuvailtiin tunnin vaikeustasoa ja liikuntamuotoa. Nämä vastaukset olivat enimmäkseen sävyiltään neutraaleja tai positiivisia.

Seuraavaksi tutkin *Cardio Step Interval* tunnin nimeä. Tässäkin nimessä on tunnin tasoa kuvaavia nimenosia, mutta tällä kertaa vasta nimen lopussa. Kuten jo kandidaatintutkielmassani mainitsin, ei tutkittavassa nimistöissä ole samanlaista struktuuria nimenosissa kuten esimerkiksi perinteisissä nimistöissä, joissa nimen perusosa on yleensä nimen lopussa ja määritteet alussa. Tämän nimen perusosa on *cardio* ja määriteosina toimivat *step* ja *interval*. Miesten mielipiteet jakaantuivat tasaisesti. Puolet miehistä oli jättänyt vastaamatta kohtaan ja yksi 18-vuotias mies piti nimeä tylsänä. Kaikki vastaamatta jättäneet olivat alle 30-vuotiaita. Kyseessä ei voi olla pelkästään heikon englanninkielen aiheuttama tulos, sillä kaikkien vastaajien englanninkielen taidot olivat vähintään hyviä. Nimi oli myös merkityssuhteeltaan suora. On siis lisättävä nimitaitotutkimuksen tuloksiin, että nimien merkityksiä avatessa ikä on miesten kohdalla merkittävä taustatekijä. Yli 30-vuotiaat miehet kokivat tunnin herättävän enemmän positiivisia mielikuvia kuin negatiivisia tunteita.

- 29)
- Sydänhellä (mies, 50)
- Johdatteleva (mies, 32)
- Haastava (hyvin) (mies, 49)
- Hiostava, tehokas (mies, 31)

Naisista nimi oli selvästi mielekkäitä mielikuvia ja tervettä asennetta herättävä. Nuorten miesten tapaan nuoret naiset kokivat nimen enemmän huonona kuin hyvänä. Tämä ei tarkoita koko ikäryhmää, mutta seitsemästä negatiivisesti vastanneesta kuusi oli alle 30-vuotiaita. Myös naiset kiinnittivät huomiota nimen merkitykseen. Neljä naisvastaaja piti nimen merkitystä epäselvänä. Kahdella heistä ei ollut aikaisempaa kokemusta ryhmäliikuntatunneista.

- 30)
- Sanahirviö, hämmentävä (nainen, 28)
- Pötkö (nainen, 24)
- Yksitoikkoinen (nainen, 26)
- Epämääräinen, epäinformatiivinen (nainen, 28)
- Liian pitkä nimi (nainen, 43)
- Epäselvä, väkisin väännetty (nainen, 45)

Suurin osa naisista kuitenkin koki nimen positiivisena ja arvosti nimen selkeyttä. *Tehokas, rankka* ja *vaativa* olivat sanoja, joita naiset toistuvasti yhdistivät tunnin nimeen:

- 31)
- Rankka, urheilullinen (nainen, 20)
- Oikein hyvä” (nainen, 37)
- Sykeliikuntaa, rankka intervalli (nainen, 44)
- Tehokas, menevä (nainen, 37)
- Kehittävä, terveellinen (nainen, 29)
- Asiaa, tietää, mitä tulossa.. (nainen, 45)

4.1.5 ELIXIA Shape

”**ELIXIA Shape:** kohenna ryhtiäsi ja muokkaa keskivartalosi uuteen uskoon.”

(Elixia.fi)

ELIXIA Shape keskittyy kokonaan ihmisvartalon korsettialueen (erityisesti vatsan) lihaksiin. Nimi saattaa viitata englanninkieliseen ilmaukseen ”get in shape” (’*päästä kuntoon*’) tai pelkästään *shape* sanan merkityksiin (’*muoto, profiili*’).

83 % miehistä oli asennoitunut negatiivisesti kyseisen nimen kohdalla. Neljä heistä ei ollut osannut laittaa mitään vastausta. Vain yksi miehistä oli kiinnittänyt huomiota nimen mainosmaiseen etuliitteeseen. Hänen vastauksensa voidaan luokitella negatiiviseksi.

32)

Mainosmainen (mies, 50)

Huolestunut (mies, 58)

Tyttömäinen (mies, 18)

Laaja, epäselvä (mies, 32)

Kaikki tunnin nimeen positiivisesti vastanneet miehet olivat yli 30-vuotiaita:

33)

Reipas (mies, 49)

Tähtäävä (mies, 42)

Tasapainoinen (mies, 30)

Myös yli puolet naisista (25 kappaletta) kokivat nimen hyvin negatiivisesti. Jopa 16 naista oli jättänyt kohdan joko kokonaan tyhjäksi, viitannut nimeen sanoilla *epäinformatiivinen*, *epäselvä*, *epämääräinen* tai ilmaissut nimen epätarkkuuta muilla keinoilla. Tarkastellessani tätä ryhmää en löytänyt mitään yhteistä tekijää vastaajien väliltä. Yli 30-vuotiaat naiset kokivat nimen hieman negatiivisemmin, mutta ei mitenkään huomattavasti. Myöskään liikuntataustalla ei ollut merkitystä asenteissa, mutta ”kokemattomia” oli prosentuaalisesti enemmän negatiivisten vastausten joukossa. Naisista myös kaksi oli kiinnittänyt huomiota nimen etuliitteeseen. Miesten tapaan he kokivat etuliitteen nimen arvoa laskevana:

34)

Jotain ihan perusjumppaa valeasussa (nainen, 36)

Tavallinen, tylsä (nainen, 28)

Perusjumppaa..? tylsä nimi -> mainostaa firmaa.. (nainen, 37)

Vain alle puolet naisista koki nimen positiivisena:

35)

Monipuolinen (nainen, 53)

Muokkaava, timmi, muodikas (nainen, 25)

Voimakas, rankka (nainen, 25)

Lihaksikas, pirteä (nainen, 20)

Virkeä, timmi (nainen, 40)

4.2 Houkuttelevat ja informatiiviset nimet

Kyselylomakkeen viimeisellä sivulla kysyin vastaajien mielipidettä siitä, mikä oli heidän mielestään eniten/vähiten informatiivinen ja houkutteleva ryhmäliikuntatunnin nimi. Olen jakanut vastaukset kuuteen eri ryhmään: miehiin ja naisiin, alle ja yli 30-vuotiaisiin sekä ryhmäliikuntatunneilla käyviin ja käymättömiin. Kyseisen ikäjakauman valitsin tutkimuksessani sen vuoksi, että ELIXIAN ryhmäliikuntatunneilla käyvä asiakas (ja näin ELIXIAN kohderyhmää) on keskimäärin yli 30- 40-vuotiaat naiset. Vastaajien määrät vaihtelevat eri kohdissa, sillä joissain kohdin vastaajat olivat jättäneet kokonaan vastaamatta tai olivat halunneet vastata useamman kuin yhden tunnin nimen. Olen laittanut taulukoihin näkyville kaikki ryhmäliikuntatuntien nimet, jotka saivat vastauksia, sillä tämän kokoisessa otannassa yksikin osuma on oleellinen.

Taulukko 6. Eniten informatiivisia nimiä vastaajien mielestä.

	Naiset	miehet	alle 30v	yli 30v	treenaa	ei treenaa	yht.
Kahvakuula	14	4	13	5	13	5	18
TerveSelkä	7	3	6	4	5	5	10
Keppijumppa	6	2	2	6	2	6	8
Zumba	7		4	3	5	2	7
Stretching	4	2	3	3	2	4	6
Cardio Step Interval	2	1	2	1	1	2	3
Boxing		3	1	2		3	3
Dance Aerobic	3		2	1	2	1	3
Latin	2	1		3	2	1	3
Easy Aerobic	2	1	1	2	2	1	3
Xycling	1	1	2			2	2
Astangajooga	1			1	1		1
Cardio Energy	1		1		1	1	1
X-fit		1	1			1	1
Easy Aerobic		1		1	1		1

Kahvakuula, *TerveSelkä*, *Keppijumppa* sekä *Zumba* olivat yleisesti ottaen vastaajien mielestä informatiivisimpia nimiä. *Zumban* informatiivisuuteen vaikuttaa mielestäni oleellisesti tuotteen näkyvyys eri medioissa. Kyseisellä nimellä on täysin katkaistu merkityssuhde nimen tarkoitteeseen, joten ilman tuotteen suosiota ja esiintymistä jo useiden vuosien ajan tv:ssä ihmiset eivät varmasti-kaan pitäisi nimeä informatiivisena. Eniten osumia tuntien nimistä naisilta sai tässä kohtaa *Kahvakuula*. Toinen naisten mielestä informatiivinen nimi oli *Keppijumppa*. Nämä nimet olivat sekä ryhmäliikkujien että ei ryhmäliikkujien mielestä tarpeeksi informatiivinen. Kun tarkastellaan lähemmin miesten ja naisten valitsemia nimiä, huomataan, että kummankin sukupuolen vastaajat ovat valinneet hyvin paljolti samojen tuntien nimiä. Eniten ääniä saaneet nimet ovat kaikki merkityssuhteiltaan suoria. Hienoisena erona naisten ja miesten antamiin ääniin on kuitenkin se, että miehet ovat jättäneet mainitsematta selvemmin naisille suunnattuja tunteja (esim. *Dance Aerobic*, *Zumba*, *Car-*

dio Energy). Naiset taas vastaavasti eivät maininneet maskuliinisimpia tunnin nimiä (*Boxing, X-fit*) vastauksissaan. Kyselylomakkeen yhdeksännen kohdan tulosten mukaan *Kahvakuula* tunti oli vastaajien mielestä odotusten vastaisesti kaikille suunnattu, joten sen vuoksi ei ole erikoista, että tässä kohtaa naiset ovat valinneet eniten informatiiviseksi nimeksi juuri *Kahvakuulan*. Tuloksista voidaan huomata, että tunnin nimi tulkitaan informatiiviseksi vain jos nimen merkityssuhde on suora. On harvinaista, että täysin epäsuoran tai katkaistun merkityssuhteen omaava nimi luokiteltaisiin informatiiviseksi. Näissä tapauksissa on yleensä taustalla jokin selittävä tekijä.

Taulukko 8. Vähiten informatiivisia nimiä vastaajien mielestä.

	naiset	miehet	alle 30v	yli 30v	treenaa	ei treenaa	yht.
X-Fit	17	2	9	10	12	7	19
RAW	9	2	6	5	6	5	11
ELIXIA Power	6	4	8	2	5	5	10
Fast Fit & Fabulous	10		7	3	5	5	10
Fitness Fusion	10	2	6	6	7	5	8
Cardio Energy	4	2	3	3	3	3	6
Functional Training	2	1	2	1	2	1	3
Kinesis Express	3		2	1	2	1	3
500 Kcal	3		3		1	2	3
ELIXIA Light Club		3	3			3	3
ELIXIA Shape	2			2	1	1	2
Cardio Step Interval	1	1	2		1	1	2
Cabaret Strip	1			1	1		1
Body & Mind	1			1	1		1
Xycling Challenge	1			1		1	1
Kinesis Core	1		1			1	1
TerveSelkä	1		1			1	1
Latin		1		1		1	1
Zumba		1		1		1	1
Easy Step		1		1		1	1

Verratessa tämän taulukon tuloksia edellisiin tuloksiin on vastauksien hajonta paljon suurempi. Tässä kohtaa lomaketta moni oli tuntenut tarvetta vastata useammalla kuin yhdellä nimellä. Yhteisiä nimiä edellisen listan kanssa olivat *Latin*, *Zumba*, *TerveSelkä*, *Cardio Energy* ja *X-Fit*. Näistä kolme ensimmäisenä mainittua saivat kuitenkin jokainen vain yhden äänen, joten niiden osalta tulosten ristiriitaisuutta ei tarvitse miettiä. *X-Fit* ja *Cardio Energy* tuntien nimet esiintyivät vastaavasti informatiivisten nimien listalla vain yksittäisillä osumilla, joten niidenkään ristiriitaiset tulokset eivät ole tarpeeksi isoja jatkopohdinnoille.

Eniten ääniä naisilta sai *X-fit* tunnin nimi. Seuraavina perässä olivat *Fitness Fusion* ja *Fast, Fit & Fabulous*. Naiset kokivat myös *RAW* tunnin nimen erittäin epäinformatiiviseksi. Näin ajatelleet naiset olivat tasaisesti kummastakin ikäryhmästä. Myös heidän liikuntahistoriansa erosivat toisistaan tasaisesti. Kaikki neljä eniten ääniä saaneet nimet olivat merkityssuhteiltaan katkaistuja. Miesten vastaukset olivat hajonneet hyvin laajalti, eikä yksikään nimi noussut suuremmin esille. Eniten osumia sai kuitenkin *ELIXIA Power*, joka on merkityssuhteeltaan epäsuora. Kiinnittäessä huomiota ainoastaan itse nimiin, joita miehet mainitsivat vastauksissaan, selvisi, että myös näissä vastauksissa miehet olivat vältelleet selvästi naisille suunnattujen tuntien nimiä (*Latin*, *Zumba* ja *Easy Step* esiintyivät kaikki saman miespuolisen vastaajan lomakkeessa). Näyttää siltä, että miehet osaavat tulkita nimiä suhteellisen hyvin ja he pystyvät erottelemaan pelkän nimen perusteella miesten ja naisten tunnit toisistaan. Ryhmäliikuntatunneilla käyvien ja käymättömien osalta vastaukset myötäilivät samoja ajatuksia: mitä epäsuorempi nimen merkitys tunnin sisältöön oli, sitä vähemmän informatiivisena sitä pidettiin

Taulukko 8. Eniten houkuttelevia nimiä vastaajien mielestä.

	naiset	miehet	alle 30v	yli 30v	treenaa	ei treenaa	yht.
TerveSelkä	9		6	3	6	3	9
Kahvakuula	5	3	5	3	6	2	8
Love2Dance	6	1	2	4	5	2	7
Stretching	3	3	2	4	2	4	6
Fast Fit & Fabulous	5		2	3	2	3	5
Zumba	3		2	1		3	3
Boxing		3	1	2		3	3
Latin	3		1	2	2	1	3
Saunayoga	2		1	1	1	1	2
ELIXIA Power	1	1	1	1		2	2
Fitball	1			1	1		2
Dance Aerobic	2		1	1	1	1	2
500Kcal	1	1		2	1	1	2
X-Fit	1	1	1	1	1	1	2
Cardio Energy	1		1			1	1
Easy Aerobic	1		1			1	1
Xycling	1		1			1	1
Astangajooga	1			1		1	1
Cardio Step	1			1	1		1
Cardio Step Interval		1	1			1	1
Xycling challenge		1		1		1	1
Fitness Fusion		1	1		1		1
RAW		1	1			1	1

Naisten mielestä kaikkein houkuttelevin ryhmäliikuntatunnin nimi oli merkitykseltään epäsuora *TerveSelkä*. Iällä tai harrastehistorialla ei ollut huomattavaa merkitystä tässä kohtaa. Myös suorat nimet *Love2Dance* ja *Kahvakuula* koettiin houkutteleviksi. *Fast, Fit & Fabulous*, joka naisten mielestä oli edellisen taulukon mukaan epäinformatiivinen, koettiin kuitenkin suhteellisen houkuttelevaksi erityisesti kohdeyleisön eli yli 30-vuotiaiden naisten osalta. Raskaiksi mielletyt tunnit eivät houkutelleet naisia. Ei-treenavien vastausten hajonta oli suuri, mutta heidän mielestään eniten houkuttelevia nimiä olivat *Stretching*, *TerveSelkä* ja *Fast, Fit & Fabulous*. Kaikkien vastauksissa oli tasaisesti suoran merkityssuhteen, epäsuoran ja katkaistun merkityssuhteen omaavia nimiä. Miesten vastauksista puuttuivat jälleen naisille suunnattujen tuntien nimet. Venyttelytunnin (*Stretching*) lisäksi haasteellisiksi tunneiksi sisällöiltään koetut nimet saivat miesten huomion (*Kahvakuula*, *Boxing*). Kaikkien näiden nimien merkityssuhde oli suora.

Taulukko 9. Vähiten houkuttelevia tuntien nimiä vastaajien mielestä.

	naiset	miehet	alle 30v	yli 30v	treenaa	ei treenaa	yht.
Fast Fit & Fabulous	10	4	8	3	10	4	14
Cabaret Strip	5			5	4	1	5
Keppijumppa	3	1	3	1	2	2	4
RAW	3	1		4	1	3	4
X-Fit	2	2	3	1	1	3	4
Zumba	3		3		1	2	3
Love2Dance	3		1	2	1	2	3
Cardio Step Interval	3		2	1	1	2	3
Latin	1	2	1	2		3	3
TerveSelkä	1	2	2	1	1	2	3
Easy Aerobic	1	1	1	1	2		2
ELIXIA Light Club	1	1		2	1	1	2
ELIXIA Power	2			2	1	1	2
Xycling Challenge	2		2		1	1	2
500 Kcal	2		1	1	2		2
Cardio Energy	1			1	1		1
Xycling	1		1		1		1
Body & Mind	1	1		2	1	1	1
ELIXIA Pilates	1			1	1		1
Kinesis Express	1		1			1	1
Dance Aerobic		1	1			1	1
ELIXIA Baby		1	1			1	1
Kahvakuula		1		1		1	1
ELIXIA Shape		1		1		1	1

Katkaistun merkityssuhteen omaava *Fast, Fit & Fabulous* koettiin kaikkien muodostettujen ryhmien mielestä vähiten houkuttelevaksi tunnin nimeksi. Yli 30-vuotiaat naiset eivät myöskään pitäneet epäsuoraa *Cabaret Strip* tunnin nimeä houkuttelevana. Myöskään epäsuora nimi *RAW* ei ollut yli 30-vuotiaiden vastaajien mielestä houkutteleva. Miesten vähiten houkuttelevimmiksi valitsemat nimet liikkuivat merkityssuhteiden päästä päähän, mutta osa heidän äänistään meni sellaisille tuntien nimille kuten *Dance Aerobic, Body & Mind, Easy Aerobic*, jotka on suunnattu juuri naisille. On siis tullut hyvin selvästi esille, että miehet arvostavat ryhmäliikuntatuntien nimissä informatiivisuutta ja viitteitä siitä, kenelle tunti on suunnattu. Kaikista ääniä saaneista tuntien nimistä 11 kantoi suoraa merkityssuhdetta, kahdeksan epäsuoraa merkityssuhdetta ja viidellä oli katkaistu merkityssuhde.

4.3 Hyvän ryhmäliikuntatuntin nimen ehtoja

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia ihmisten asenteita tutkittavaa nimistöä kohtaan. Asenteet kertovat, miten nimet nähdään ja millaisen arvon ne puhujan mielessä saavat. Kaikkien kysymysten vastauksista voitiin poimia erilaisia huomioita ihmisten asenteista ja siitä, millainen oli heidän mielestään hyvä ryhmäliikuntatuntin nimi. Kyselylomakkeessa (Liite 1) oli kuitenkin myös avoin kysymyskohta, jossa jokainen vastaaja sai vapaasti ilmaista mielipiteensä nimistöstä ja siitä, millaisia kokemuksia heillä oli nimistöstä. Viimeisenä kyselylomakkeessa olin luetellut joukon eri perustein valittuja ryhmäliikuntatuntin nimiä, joista pyysin vastaajia valitsemaan niistä parhaan. Valintaperusteita en antanut lainkaan, vaan jokainen sai itse miettiä omat perustelunsa parhaalle nimelle. Tämä lähtökohta ei rajannut kenenkään valintoja. Vastauksista olen pystynyt päättämään hyvin ne perusteet, millä tavoin nimi luokiteltiin hyväksi.

Valitsin vaihtoehtoiksi 15 erilaista tunnin nimeä. Osa nimistä oli hyvin informatiivisia, osan funktio oli selvästi pelkästään houkutteleva. Mukana oli myös suomenkielisiä ja englanninkielisiä nimiä, yhdyssanoja ja sanaliittoja. Valitsin mukaan myös tuntien nimiä, joissa oli ortografisia erityispiirteitä ja sellaisia nimiä, jotka noudattelivat hyvin tarkasti suomen kielen oikeinkirjoitussääntöjä. Alla olevasta taulukosta löytyvät kaikki tuntien nimet, jotka saivat ääniä vastaajilta:

Taulukko 10. Vastaajien mielestä paras tunnin nimi.

	naiset	miehet	alle 30v	yli 30v	treenaa	ei treenaa	yht.
Kahvakuula	10	2	9	3	9	3	12
Stretching	6	2	4	4	3	5	8
Love2Dance	7		4	3	4	3	7
TerveSelkä	4	3	2	5	3	4	7
Fast Fit & Fabulous	3	2	2	3	1	4	5
ELIXIA Power		4	1	3		4	4
Easy Aerobic	3	1	1	3	2	2	4
RAW	1	2	1	2		3	3
Keppijumppa	2		1	1	2		2
Zumba	1		1		1		1
Functional training	1		1		1		1
Cardio Energy		1		1		1	1

Naiset valitsivat listalta parhaimmaksi nimeksi informatiivisen, suomenkielisen *Kahvakuulan*. Seuraavat eniten ääniä saaneet nimet olivat merkityssuhteiltaan myös suoria (*Stretching*, *Love2Dance*). Miehet suosivat selkeitä suomenkielisiä nimiä (*TerveSelkä*, *Kahvakuula*), mutta pitivät myös englanninkielisistä ja merkityssuhteiltaan epäsuoremmista nimistä (*RAW* ja *ELIXIA Power*). *Kahvakuula* ja *TerveSelkä* pärjäsivät hyvin kummassakin ikäryhmässä, alle 30-vuotiaiden suosiessa ensimmäiseksi mainittua. Ei-treenaavat vastaajat mieltyivät treenaavia enemmän merkityssuhteiltaan epäsuorempien tuntien nimiin, kuten *Fast Fit & Fabulous* ja *RAW*. Tämä tulos on ristiriidassa 4.1.3 luvun tuloksien kanssa. Sen mukaan ”kokemattomat” yhdistivät *RAW* tunnin nimeen muita enemmän negatiivisia mielleyhtymiä. Listalle oli valikoitunut merkityssuhteiltaan suoria nimiä viisi kappaletta (*Easy Aerobic*, *Kahvakuula*, *Love2Dance*, *Stretching*, *Keppijumppa*), epäsuoria nimiä kolme kappaletta (*TerveSelkä*, *ELIXIA Power*, *Cardio Energy*) ja katkaistun merkityssuhteen omaavia nimiä neljä kappaletta (*Fast Fit & Fabulous*, *RAW*, *Functional Training*, *Zumba*)

5 PÄÄTÄNTÖ

Seuraavassa kahdessa luvussa kokoan ajatuksia ja tuloksia, joita aineiston analyysissä nousi esille. Jaan tulosten koonnit erikseen nimitaitotutkimukseen ja asennetutkimukseen. Yleisesti ottaen tutkimuksen teko sujui hyvin. Otanta olisi voinut olla suurempi, jotta jotkin tutkimuksen tulokset olisi voitu vahvistaa varmemmin. Etenkin miespuolisten vastaajien määrä olisi voinut olla suurempi, mutta jo aihe itsessään ei houkuttele miehiä mukaan tällaiseen tutkimukseen. Miehet eivät ole lähellekään yhtä ahkeria ryhmäliikuntatuntien käyttäjiä kuin naiset. Kyselylomakkeeseen olen enimmäkseen tyytyväinen, mutta näin jälkikäteen mietittynä olisin voinut tehdä parista kysymyksestä enemmän asennetutkimuksen standardeja myötäilevän. Kysymysten yhteydessä olisi voinut olla enemmän hyvä/huono, informatiivinen/epäinformatiivinen kaltaisia selkeitä asteikkoja ja vähemmän avoimia vastauskohtia. Esimerkiksi kysymykset 12-15 olisin voinut yhdistää yhdeksi kohdaksi, jossa olisi ollut eri tuntien nimiä, joita vastaajien olisi pitänyt arvioida tietyllä asteikolla (esim. *houkutteleva / ei houkutteleva*). Näin olisin voinut selvittää tarkemmin, millaiset nimet ovat maallikoiden mielestä kaikkein houkuttelevimpia tai informatiivisimpia, ja tehdä tuloksista kattavamman listan ja analyysin. Olisin voinut ottaa tarkasteluun myös käytännöllisyyden funktion nimissä. Tätä varten minun olisi pitänyt haastatella asian tiimoilta Hasea uudelleen.

5.1 Kokoava tarkastelu nimitaitotutkimuksesta

Ryhmäliikuntatuntien nimet pyrkivät ohjaamaan kävijöitä oikeille tunneille. Koska englanninkielisyys oli niin vahvasti läsnä tutkittavassa nimistössä, oli englannin kielen vaikutusta aivan pakko tutkia tarkemmin. Jos vastaaja ei olisi osannut lainkaan englantia, olisi kyselylomake voinut olla hänelle melkoisen hankala. Tämä asettaa siis jo lähtökohtaisesti nimistölle sellaisen asetelman, että nimiä ei pysty tulkitsemaan lainkaan ilman englanninkielen taitoa. Tällöin nimien assosiaatiosuhteet eivät voi avautua, ja nimen merkityssuhde menettää merkityksensä. Esimerkiksi kyselyn ainut vastaaja, joka oli arvioinut oman englanninkielen tasokseen heikon (1), oli jättänyt vastaamatta lukuihin kohtiin. Vastauksia oli vain suomenkielisten ja hyvin yksinkertaista englantia sisältävien tuntien nimien kohdalla. Englannin kielen osaamisella oli siis tässä toki iso vaikutus, mutta kaikista vastaajista vain yksi oli arvioinut englannin kielen taitonsa arvoasteikolla 1-5 erittäin heikoksi (1) ja toinen suhteellisen heikoksi (2). Tyydyttävällä englannin kielen taidolla pystyi kyllä tulkitsemaan nimiä sujuvasti. Tämä kertoi myös siitä englanninkielestä, jota tässä nimistössä käytetään. Sanat

olivat yksinkertaisia ja niiden merkitys oli helppo yhdistää liikuntasanastoon. Ainoastaan *raw* sana tuotti vaikeuksia vastaajille. Kyseessä on kuitenkin kansainvälinen liikuntakeskusketju, joten nimiä tehdessä täytyy käyttää kieltä, joka saavuttaa mahdollisimman laajan asiakaskunnan Pohjoismaissa.

Odotukseni oli, että ryhmäliikuntatuntien nimien merkityksiä tulkittaessa hajontaa olisi ollut paljon enemmän. Nyt toisistaan erilaiset (iältä, sukupuolelta ja sosiaalisilta taustoilta) vastaajat osasivat yhdistää erilaiset tunnit pelkkien nimien perusteella hyvin ELIXIAN jakamiin miesten ja naisten tunteihin sekä oikeisiin liikuntakategorioihin. Tässä tutkimuksessa otin selvää vastaajan iästä, sukupuolesta, koulutuksesta, nykyisestä työnkuvasta ja harrastuneisuudesta. Tärkeimmiksi vaikuttaviksi tekijöiksi tuntien nimien tulkitsemisessa nousi odotetusti sukupuoli. Tulosten mukaan naiset osasivat tulkita miehiä paremmin ryhmäliikuntatuntien nimien merkityksiä. Ero miehiin ei kuitenkaan ollut huomattava, sillä osa yli 30-vuotiaista miehistä ylsi vastauksillaan parhaiten vastanneiden naisten tasolle. Toissijaisia tekijöitä merkitysten avaamisessa olivat muut sosiaaliset taustat: ikä, harrastuneisuus, koulutus ja työ. Naiset osasivat pääsääntöisesti tulkita nimiä hieman miehiä paremmin myös silloin, kun heillä ei ollut aiempaa kokemusta liikuntakeskusten käyttämisestä nimistöistä. Vastaajat, joilla ei ollut aikaisempaa kokemusta ryhmäliikuntatuntien nimistä, pärjäsivät ylipäätään odotuksia paremmin nimien tulkinnassa. Korkeasti koulutetut ja yli 30-vuotiaat vastaajat olivat nimitaidoiltaan hieman muita parempia. Etenkin miesten kohdalla ikä oli merkittävä taustatekijä.

Merkityssuhteiltaan katkaistuja nimiä osattiin tulkita yllättävän hyvin, mutta odotetusti havaintojen tarkkuus heikkeni nimen merkityssuhteen mukana.

5.2 Kokoava tulkinta asennetutkimuksesta

Tarkoitukseni oli tarkastella ja verrata vastaajien vastauksia erilaisista näkökulmista (ikä, koulutus, sukupuoli, liikuntahistoria). Tutkituani vastauksia huomasin kuitenkin, että tällä otannalla tuloksista ei ollut huomattavissa merkittäviä merkityseroja eri ryhmien välillä. Kaikkein eniten vastaukset erosivat sukupuolen mukaan. Joissain kohdissa iällä tuntui myös olevan merkitystä. Vastaajat liikkuivat huomattavassa määrässä pelkästään Prestonin ensimmäisellä metatasolla, eli he eivät juuri puuttuneet nimien ulkoisiin muotoihin. Toiselle metatasolle päästiin vain *Easy Xycling*, *RAW* ja *TerveSelkä* nimien kohdalla. Vaikka vastaajat eivät erikseen maininneet vastauksissaan nimen muodon häiritsevän, silti selvästi huonoiten vastaanotetussa nimissä oli ortografisia erityispiirteitä (*RAW*, *ELIXIA Shape*, *Fast Fit & Fabulous*). Sosiaalisilla taustoilla ei ollut juurikaan vaikutusta nimistön tulkinnassa tai siihen asennoitumisessa. Edes sillä, olivatko ryhmäliikuntatuntien nimet

entuudestaan tuttuja, ei ollut asennetutkimuksessa väliä. Nimitaitotutkimuksessa tämä vaikutti (odotetusti) tuloksiin. Vastaajien valitessa tunnin nimeä eri funktioiden tai paremmuuden mukaan ei aikaisemmalla kokemuksella nimistön parissa ollut huomattavaa merkitystä. Ainoa huomattava asia oli se, että ne vastaajat, joilla ei ollut aikaisempaa kokemusta ryhmäliikuntatuntien nimistä, valitsivat muita ahkerammin paremmaksi nimeksi sellaisen tunnin nimen, joka oli enemmän houkutteleva kuin informatiivinen.

Kun vastaajilta kysyttiin, **oliko tunnit suunnattu** nimen perusteella miehille vai naisille, ei yhendkään nimen kohdalla ollut huomattavaa väärintulkintaa. Ryhmäliikuntatunnit koettiin kaikille tarkoitetuiksi, joten nimellä ei ollut maallikoille väliä. Edes selvästi miehiseemmän sanan omaava tunnin nimi *Elixia Power*, joka viittaa voimaan ja lihaskuntoon, ei aiheuttanut vahvaa tulkintaa miehille tarkoitetuksi tunniksi. Poikkeus on kuitenkin nimen perusteella tanssilliset tunnit, jotka luokitellaan pääsääntöisesti naisille suunnatuiksi. Tanssituntien nimiin liitetään usein sana, joka luo suoran merkityssuhteen tunnin tanssilliseen sisältöön (*Love2Dance*, *Dance Aerobic*).

Pääsääntöisesti miehet kokivat ryhmäliikuntatuntien nimet hyvin positiivisesti ja naisia myönteisemmin. Miehet eivät myöskään pitäneet negatiivisina nimiä, jotka he pystyivät päällisin puolin tulkitsemaan naisten tunneiksi. He yhdistivät näihin nimiin yllättävänkin paljon myönteisiä ajatuksia. Miehet kuitenkin kokivat silti vähiten houkutteleviksi nimet, jotka edustivat enemmän naisille suunnattuja tunteja. Eniten houkutteleviksi nimiksi miehet valitsivat tuntien nimiä, joissa ei esiintynyt sanastoa, joka olisi voitu yhdistää helposti naiskulttuuriin tai taitoihin, joita naisilla odotetaan olevan enemmän kuin miehillä. Miehet kokivat myös houkutteleviksi nimet, jotka ilmaisivat selvästi jotakin tekemistä ja tunnin vaatavuustasoa tai vaatavuutta. Nimen ortografisilla erityispiirteillä ei ollut merkitystä miesten asenteiden kannalta. Miehet eivät kiinnittäneet niihin juurikaan huomiota. Miesten asenteet nimiä kohtiin vaihtelivat funktion ja iän mukaan. Mitä suurempi nimen merkityssuhde oli, sitä positiivisemmiksi asenteet nimiä kohtaan muuttuivat yli 30-vuotiaiden miesten keskuudessa. Alle 30-vuotiaat miehet taas asennoituivat negatiivisemmin funktioltaan informatiivisiin nimiin. Sillä, oliko informatiivinen tunnin nimi suomeksi vai englanniksi, ei ollut väliä. Enemmän houkuttelevaa funktiota käyttävät, merkityssuhteiltaan siis epäsuorat, nimet miehet kokivat yleisesti ottaen negatiivisina. Vastauksista oli nähtävissä, että yli 30-vuotiaat miehet kokivat kuitenkin hieman muita miehiä myönteisemmin myös epäinformatiiviset nimet, mutta tällä otannalla tulosta ei voi pitää täysin päteväenä.

Naiset (yli 30-vuotiaat) kiinnittivät miehiä enemmän huomiota nimen ulkoiseen muotoon. Yleensä kielelliset erityispiirteet vahvistivat naisten negatiivista mielipidettä nimestä. Naisilla oli myös hieman miehiä negatiivisempi yleisasenne suomenkielisiin tuntien nimiin. Heidän vastauksis-

taan oli huomattavissa, että suomen kieli sai nimet naisten mielestä kuulostamaan toisinaan vanhoillisilta. Sen vuoksi englanninkieliset, informatiiviset tunnin nimet olivatkin pääsääntöisesti naisten mieleen. Ikäjakaumaa tarkastellessa voi huomata, että erityisesti alle 30-vuotiaat naiset pitivät suorista tuntien nimistä. Nimen funktio määrittelee siis näiden tulosten pohjalta huomattavissa määrin eri-ikäisten naisten asenteita nimiä kohtaan.

Tutkittaessa nimessä esiintyvän erisnimen vaikutusta asenteisiin voitiin todeta seuraavaa: ELIXIA -etuliite koettiin nimissä liian mainosmaisena, ja yleinen asenne erikseen tutkittua *ELIXIA Shape* tunnin nimeä kohtaa oli negatiivinen. Nimen merkityssuhde on epäsuora, mutta verrattuna muiden epäsuorien nimien saamiin palautteisiin, *ELIXIA Shape* pärjäs selvästi heikoiten. Tällöin yhdeksi selittäväksi tekijäksi nousee etuliite. Muutaman vastaaja olikin vastannut lomakkeessa, että nimi tuntui liian mainosmaiselta. Toinen mahdollinen tekijä voisi olla isojen kirjainten käyttö. Lisäkyselyllä vastaukseen saataisiin varmistus.

Merkityssuhteiltaan katkaistujen nimien vastaanotto oli ristiriitainen. Etenkin vastaajat, jotka eivät olleet aikaisemmin olleet tekemisissä tutkittavan kaltaisten nimistöjen kanssa, antoivat ristiriitaisia vastauksia lomakkeessa. Tietoisesti asenne tuntui olevan nimiä kohtaan positiivinen, mutta adjektiiveja valitessa esille nousi negatiivisia mielleyhtymiä, jotka vihjasivat vastaajien epätietoiseen asenteisiin. Miehet kokivat merkityksiltään katkaistut nimet erittäin negatiivisesti.

..Ai niin, ja vielä vastaus ensimmäisessä kappaleessa esitettyyn kysymykseen: sait tunnilta hyvä mielen, mutta päädyit kävelemään kotiin vähemmän hikisenä kuin olit odottanut.

LÄHTEET:

Ainiala, Terhi - Saarelma, Minna - Sjöblom, Paula 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Helsinki: Suomalaisuuden Kirjallisuuden Seura.

Deprez, Kas – Persoons, Yves 1987: *Attitude*. AULRICH AMMON, NORBERT DITTMAR & KLAUS J. MATTHEIER (toim.) *Sociolinguistics 1. An international Handbook of the Science of Language and Society* s. 125–132. Berlin – New York: Walter de Gruyter.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998: *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2006: *Tutki ja kirjoita*. 12. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Häkkinen, Kaisa 1985: *Suomen kielen sanaston historiallista taustaa*. Fennistica 7. Turku: Åbo 12.

Itkonen, Erkki 1966: *Kieli ja sen tutkimus*. Universitas 4. Helsinki: WSOY.

Janich, Nina 1999: *Werbesprache, Ein Arbeitsbuck*, Tübingen

Jespersen, Otto 1958: *The philosophy of grammar*. London: G. Allen & Unwin.

Kim, Y.Y. 2001: *Becoming intercultural: An integrative theory of communication and cross-cultural adaptation*. Thousand Oaks, CA: Sage Publication.

Kiviniemi Eero, Pitkänen Ritva Liisa & Zilliacus Kurt 1974: *Nimistöntutkimuksen terminologia. Terminologin inom namnforskningen*. Castreanuksen toimitteita 8.

KIVINIEMI, EERO 1975: *Paikannimien rakennetyypeistä*. Suomi 118:2. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Langacker, Ronald W. 1990: *Concept, image, and symbol. The cognitive basis of grammar*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Lappalainen Hanna 2003: *Verkostot ja informanttien päiväkirjat sosiolingvistisessä tutkimuksessa.* - Lea Laitinen, Hanna Lappalainen, Päivi Markkola ja Johanna Vaattovaara (toim.), *Muotojen mieli: kirjoituksia morfologiasta ja variaatiosta.* Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.

Lappalainen Hanna 2004: *Variaatio ja sen funktiot: Erään sosiaalisen verkostonjäsenten kielellisen variaation ja vuorovaikutuksen tarkastelua.* SKS, Helsinki.

Mielikäinen, Aila & Palander, Marjatta 2002: *Suomalaisten murreasenteista.*– *Sananjalka* 44 s. 86–109.

Milroy, Lesley 1987: *Language and social networks.* Oxford: Basil Blackwell.

Niedzielski, Nancy A. & Preston, Dennis R. 2000: *Folk Linguistics.* Berlin: Mouton de Gruyter.

Nuolijärvi, Pirkko 1986: *Kieliyhteisön vaihto ja muuttajan identiteetti.* Tietolipas 100. Helsinki: SKS.

Nuolijärvi, Pirkko 2000: *Sosiolingvistiikka kielentutkimuksen kentässä.* Teoksessa Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja (toim.): *Kieli, diskurssi & yhteisö*, s. 13–38. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä 2. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, soveltavan kielentutkimuksen keskus,

Osgood, Charles E., & George J. Suci & Percy H. Tannenbaum 1957: *The Measurement of Meaning.* Urbana. University of Illinois Press.

Preston, Dennis R. 1989: *Perceptual dialectology. Nonlinguists' views of areal linguistics.* Foris, Dordrecht.

Preston, Dennis R. 1996: *Whaddayaknow. The modes of folk linguistic awareness.* Language awareness 5/1 s. 40-73.

- Preston, Dennis R. 2002: Language with an attitude. Teoksessa J.K. Chambers, Peter Trudgill & Natalie Schilling-Estes (toim.), *Handbook of language variation and change*, s. 40–66. Blackwell handbooks in linguistics. Oxford, Blackwell.
- Pälli, Pekka 1999: *Asenteet ja mielipiteet diskursiivisena toimintana*. – Urho Määttä, Pekka Pälli ja Matti K. Suojanen (toim.), *Kirjoituksia sosiolingvistiikasta* s.123–150. Folia Fennistica & Linguistica 22. Tampereen yliopiston suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitos.
- Sjöblom, Paula 2006: *Toiminimen toimenkuva: suomalaisen yritysnimistön rakenna ja funktiot*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Salo, Teemu 2012: *VoimaTotaStep, ÄijäTreeni ja Lounasjumppa: ryhmäliikuntatuntien nimen muoto ja merkitys*. Jyväskylän yliopisto, Suomen kielen laitos.
- Tähtinen, J. & Isoaho, H. 2001: *Tilastollisen analyysin lähtökohtia. Ensiaskleet kvanttiaineiston käsittelyyn, analyysiin ja tulkintaan SPSS-ohjelmaympäristössä*. Turku: Turun yliopisto.
- Vaattovaara, Johanna 2009: *Meän tapa puhua. Tornionlaakso pellolaisnuorten subjektiivisena paikkana ja murrealueena*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Vaattovaara, Johanna & Soininen – Stojanov, henna 2006: Pääkaupunkiseudullakasvaneiden koti-seutturajaukset ja kielelliset asenteet. –Kaisu Juusela & Katariina Nisula (toim.) *Helsinki kieliyhdistys* s.223–254. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos.
- Vilkka, H. 2007: *Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Young, R. 1996: *Intercultural Communication, Pragmatics, Genealogy, Deconstruction*. Clevedon: Multilingual Matters.

AINEISTOLÄHTEET:

<http://www.elixia.fi>

<http://www.prh.fi/>

LIITE1: Kyselylomake

1. Sukupuoli (ympyröi) mies nainen

2. Ikä _____

3. Koulutus & nykyinen työtehtävä:

4. Mitä harrastat tai olet harrastanut aktiivisesti?

5. Jos olet ollut tai olet edelleen jonkun toisen kuntosalin jäsen, minkä?

6. Kuinka usein käyt ryhmäliikuntatunneilla? Ympyröi lähin vastaus alta:

kerran kuussa muutaman kerran kuussa kerran viikossa 2-3 kertaa viikossa en käy

7. Arvioi englannin kielen taitosi: Heikko Erittäin hyvä

1 2 3 4 5

8. **Millaisia adjektiiveja liittäisit seuraaviin tuntien nimiin:**

Keppijumppa: _____

RAW: _____

Fast Fit & Fabulous: _____

TerveSelkä: _____

Kahvakuula: _____

500Kcal:_____

Love2Dance:_____

Zumba:_____

Easy Xycling:_____

ELIXIA Shape:_____

Cardio Step Interval:_____

9. **Onko tunti suunnattu mielestäsi enemmän miehille vai naisille:**

Miehille ei väliä naisille

X-Fit

Cabaret Strip

Fitness Fusion

Love2Dance

ELIXIA Power

Functional Training

Kahvakuula

10. **Yhdistä seuraavat tunnit oikeisiin tuntikategorioihin:**

Strechting

Keho & Mieli

Zumba

X-fit

Xycling Challenge

Sisäpyöräily

Cardio Step Interval

Cardio Energy

ELIXIA Power

Lihaskuntoa kehittävä tunti

Fitness Fusion

ELIXIA Shape

Fast Fit & Fabulous

Sykettä nostattavat tunnit

TerveSelkä

Dance aerobic

Latin

Tanssilliset tunnit

Kahvakuula

11. Mikä merkitys on tunnin nimen perässä olevilla numeroilla ja erisnimillä?

Esim. Cardio Energy (30) Sanna 2

12. Mikä tuntien nimistä on mielestäsi informatiivisin?

13. Mikä tai mitkä tuntien nimistä olivat vähiten informatiivisia? Miksi?

14. Mikä tuntien nimistä on mielestäsi houkuttelevin? Miksi?

15. Mikä tuntien nimistä oli mielestäsi vähiten houkutteleva? Miksi?

16. Vapaa sana: millaisia ajatuksia/tuntemuksia ryhmäliikuntatuntien nimet herättävät sinussa? Millaisia hyviä tai huonoja kokemuksia sinulla on niistä?

17. Millainen on mielestäsi hyvä ryhmäliikuntatunnin nimi?

18. Ympyröi seuraavista mielestäsi paras ryhmäliikuntatunnin nimi:

TerveSelkä ELIXIA Power Cardio Energy Stretching Kahvakuula

Zumba Love2Dance Fast Fit & Fabulous RAW Fitness Fusion

Keppijumppa Functional Training Xyeling 500Kcal Easy Aerobic

LIITE 2 Esimerkki ELIXIA liikuntakeskuksen ryhmäliikuntakalenterista (ei kokonainen liikuntakalenteri)

Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai
10:00 - 10:45 Cardio Step (45) Kirsi A 2	10:00 - 10:30 Cardio Energy (30) Niina H 2	10:00 - 10:45 Xycling (45) Riku	10:00 - 10:55 ELIXIA Pilates Aila 1
10:45 - 11:00 ELIXIA Shape (15) Kirsi A *2	10:30 - 11:00 ELIXIA Shape (30) Niina H *2	10:45 - 11:00 ELIXIA Shape (15) Riku *2	16:00 - 16:45 Cardio Step (45) Marika L 2
11:00 - 11:55 TerveSelkä Kirsi A 2	11:00 - 11:55 Zumba® Niina H 2 25.6 asti	16:45 - 17:30 Easy Xycling (45) Anniina	16:30 - 17:25 TerveSelkä Niina S 1
16:00 - 16:55 ELIXIA Power Marika L 2	16:00 - 16:30 Cardio Energy (30) Niina S 2	17:30 - 17:45 ELIXIA Shape (15) Anniina *2	16:45 - 17:15 Bootylicious (30) Marika L *2
17:00 - 17:55 Cardio Step Interval Terhi 2	16:30 - 17:00 Kahvakuula (30) Niina S *2	17:45 - 18:30 Kahvakuula (45) Anniina *2 26.6 asti	

LIITE 3: Lista kaikista ELIXIA:n ryhmäliikuntatunneista

ELIXIA Light Club	Keppijumppa	TerveSelkä	Astangajooga	
Body & Mind	Teema Elixia	Pilates	Fitness Fusion	Saunayoga
Stretching	500 Kcal	Boxing	Cardio Energy	Cardio Run
Cardio Step	Cardio Step Interval	ELIXIA Power	ELIXIA Shape	
Fast Fit & Fabulous	Fitball	Functional Training	Kinesis Core	
Kinesis Express	RAW	Easy Xycling	Xycling	
Xycling Challenge	Xycling Opastus	Cabaret Strip	Dance Aerobic	
Dance Step	Zumba	Easy Aerobic	Easy Latin	Easy Step
	Latin	Love2Dance		
X-Fit	ELIXIA baby	ELIXIA Junior	Kidz Active	Kidz Dance
	Kidz Play	TeenZ		